INTERVJUU

Eesti on rahapesu transiitriik

Rahapesu andmebüroo juhi **Madis Reimandi** sõnul voolab ida poolt Eestisse sadu miljoneid kahtlast raha, mille võiks konfiskeerida isegi, kui Venemaal kuritegu ei tuvastata, vaid olemas on muud viited rahapesule. ▶ 8-9

VÄLISPOLIITIKA

Merkel avaldas valimislubadused

12 aastat võimul olnud Saksamaa asekantsler Angela Merkel läheb septembris toimuvatele parlamendivalimistele selge favoriidina ja on jätnud oma partei programmis vastasele vähe sellist, millest kinni hakata. ▶ 10-11

PANE TÄHELE

Äripäev ilmub suvel kolm korda nädalas

26. juunist kuni 18. augustini ilmub Äripäev esmaspäeval, kolmapäeval ja reedel.

Veebilehel **www.aripaev.ee** värsked majandusuudised iga päev!

Äripäev

Ausalt ja kartmatult

Kolmapäev, 5. juuli 2017
nr 125 (5723) **3 eurot**

PÄEVA TEGIJA ▼

Salajased abimehed Jüri Ratase teel

EKRE fraktsiooni juht **Martin Helme** on sillutanud Keskerakonna juhi Jüri Ratase teed peaministriks. Kogu EKRE fraktsioon jäi nagu üks mees Ratase valitsuse ametisse hääletamisel erapooletuks. Pärast seda EKRE-le lubatud katuseraha on üks asi, selle Keskerakonna rahade vahele ära peitmine teine ja inetum. Ruusmäe noorteklubi remondi või Orava parema tänavavalgustuse vastu pole kellelgi midagi, salatehingute vastu küll.

EUR/USD	USD/EUR	EUR/SEK	EUR/RUB	NordPool	Euribor
1,1253 ▼	0,8807 ▲	9,6758 ▲	67,3476 ▼	39,46 ▼	-0,271 ▲

TORMIHOIATUS

Hirmutavalt kõrge kinnisvaraturg

Ehkki Eesti ehitusturg on Euroopa võrdluses saavutanud mulli lõhkemise eelse taseme, käib meil pidurdamatu kinnisvara osturalli ja kasvab kodulaenu taotlejate hulk. ▶ 4-5

FOTO: RAUL MEE

MÜÜA TOOTMISKOMPLEKS

Seoses tootmise ümberviimisega teise tehasesse, on müügis tootmiskompleks.

Tootmiskompleks on spetsialiseerunud puidust aiamööbli ja akende/uste tootmisele.

- **Kompleks asub Ruusa külas Põlvamaal ja koosneb tootmis- ja kontorihoonetest suletud pinnaga 7200 m², kogu kinnistu suurus 7,9 ha.**
- **Lisaks on 1 laohoone asukohaga Pahtpää külas – 2700 m² (kinnistu 2,15 ha).**
- **Tootmishoonetega koos võib soetada ka seal asuvad seadmed.**

Käesoleval ajal veel tootmine käib, plaaniline sulgemine 2-3 kuu jooksul.

Lisainfo: Riina Hansberg, tel: 5069044

LÜHIDALT

Läti tõstab järsult miinimumpalka

Läti valitsus otsustas tõsta miinimumpalga 380 eurolt kuus 430 eurole. Muudatus jõustub uuel aastal.
Rahandusminister Dana Reizniece-Ozola sõnul leppis valitsuskoalitsioon kokku, et miinimumpalka tõstetakse korraga, mitte jupphaaval. Minister lisas, et 430 euro tasemel külmutatakse miinimumpalk kolmeks aastaks.
Eestis tõusis miinimumpalk viimati aasta alguses, 430 eurolt 470 eurole kuus.

Viking Line: Hiina laev tuleb

Viking Line teatas, et takistused on kõrvaldatud ja Hiina laevaehitaja Xiamen Shipbuilding Industry asub neile uut laeva valmistama. Reisilaev tuleb Turku–Ahvenamaa–Stockholmi liinile. Lepingu maht on 194 miljonit eurot ja see näeb ette veel ühe laeva ehitamise võimaluse. Aasta algusest on kontserni aktsia kaotanud ligi viis protsenti väärtusest.

Graanul Invest jäi plaanile alla

Puidugraanulite tootja Graanul Investi käive oli eelmisel aastal 286 miljonit eurot ja kasvas aastaga 18%. Müügimahust moodustas 95% eksport väljapoole Balti riike. Ettevõte märgib aastaaruandes, et kasv osutus plaanitust väiksemaks.
Grupi mullune puhaskasum oli 33,6 miljonit eurot. Võrdluseks, 2015. aastal oli sama näitaja 28,1 miljonit eurot. Koondkasum oli 28,8 miljonit eurot (2015. aastal 28,1 miljonit eurot).

TÖÖTASU

Palgastatistika: riigileib on ikka magusam kui erasektori oma

MÄRT BELKIN
mart.belkin@aripaev.ee

Ehkki erasektoris kasvas töötasu mullu kiiremini, oli keskmine palk avalikus sektoris eelmisel aastal siiski kõrgem.

Erasektoris oli keskmine brutopalk mullu 1136 eurot, avalikus sektoris aga 1172 eurot, ütles statistikaameti juhtivstatistik Kai Maasoo. Tõsi, avaliku sektori all lähevad peale riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuste arvesse ka riigifirmad, sealhulgas suur ja kõrgete palkadega Eesti Energia.

Statistikaameti juhtivstatistik Kai Maasoo sõnul kiirenes palgakasv möödunud aastal 7,6%ni.
FOTO: ANDRES HAABU

Kõrgelt makstud IT ja finants

Kogu Eestis oli keskmine palk mullu 1146 eurot. Maasoo märkis pressikonverentsil, et kui varem on palgakasv püsinud stabiilsena 6% kandis, siis mullu tõus kiirenes ning ulatus 7,6%ni.

Praegu on palk kõige kõrgem endiselt infos ja sides – esimeses kvartalis teeniti seal keskmiselt 2004 eurot kuus, mida oli koguni 9% rohkem kui mullu esimeses kvartalis. Teisele kohale jäi palga poolest finants- ja kindlustussektor, kus keskmine tasu oli 1917 eurot. Tõsi, seal palgad mulluse tasemega võrreldes sisuliselt ei muutunud.

Tõus on märgatav ka kõige madalamalt tasustatud valdkondades. Majutuses ja toitlustuses oli palk esimeses kvartalis 767 eurot ehk 7% rohkem kui aasta varem. Kõige madalama tasuga valdkonna üldnimetaja on "muud teenindavad tegevused" – seal saadi tasu 640 eurot, mida oli koguni 16,2% rohkem kui aasta varem.

Selle taga on peaasjalikult see, et miinimumpalk tõusis 430 eurolt 470 eurole, selgitas juhtivstatistik Maasoo – töötasu alammäära kergitamisel on mõju mõistagi suurim sellistes sektorites, kus miinimumpalka makstaksegi.

Mida aeg edasi, seda suuremaks alampalk suhteliselt läheb. Kui näiteks 2000. aastal moodustas miinimum keskmisest tasust 29% ehk selgelt alla kolmandiku, siis 2005. aastas oli näitaja juba 33% juures. Eelmisel aastal oli miinimumpalk keskmisest 38%.

Keskmine palk on suurim Harju- ja Tartumaal. Madalaim oli töötasu mullu Põlvamaal, kus keskmiselt maksti 864 eurot. Vaid veidi rohkem ehk 880 eurot oli palk Saaremaal, õige pisut rohkem ehk kokku 884 maksti mullu Jõgevamaal. Tasu tõusis siiski kõikides maakondades.

Vabu kohti vähem

Vabade ametikohtade hulk on kõikidel tegevusaladel kokku umbes 2%. Vabade kohtade hulk on kriisist taastumise järel üha ülespoole liikunud, ehkki üsna aeglaselt. Olgugi, et see näitaja on kaheksa aasta suurim, jääb see ikkagi alla majanduskriisieelsele ajale.

Iga neljas vaba töökoht on avalikus sektoris, märkis Maasoo. Sektorite arvestuses on kõige rohkem vabu kohti haldus- ja abitegevuses ning majutuses ja toitlustuses, kõige vähem aga mäetööstuses ning vee, kanalisatsiooni ja jäätmete valdkonnas.

Juhtivstatistik lükkas ümber müüdi, justkui olekski kõige rohkem täitmata töökohti seal, kus palk on kõige kõrgem. Mingil määral vastab see tõele, ent teisest küljest jällegi üldse mitte. Näiteks haldus- ja abitegevustes on keskmine palk 1053 eurot ehk alla keskmise, majutuses ja toitlustuses aga 767 ehk tugevalt alla keskmise. Ometi on seal kõige rohkem vabu kohti.

Kokku 19 tegevusvaldkonna seas oli kõige kõrgema keskmise palgaga info ja side vabade töökohtade poolest viiendal kohal, kannul oli samuti kõrgepalgaline finants- ja kindlustussektor. Samuti pigem kõrge palgaga mäetööstuses on aga vabu kohti väga vähe.

VÕRDLUS

Keskmine palk tegevusalade kaupa

Keskmine brutokuupalk, EUR

	2016	2017
põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	1037,56	1029,49
mäetööstus	1311,12	1454,58
töötlev tööstus	1061,27	1115,21
elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	1720,06	1906,97
veevarustus; kanalisatsioon, jäätme- ja saastekäitlus	1109,7	1195,79
ehitus	995,58	1060,66
hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	970,31	1062,13
veondus ja laondus	1062,22	1148,43
majutus ja toitlustus	717,64	766,95
info ja side	1840,6	2003,72
finants- ja kindlustustegevus	1912,37	1917,05
kinnisvaraalane tegevus	896,76	919,21
kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus	1277,89	1350,31
haldus- ja abitegevused	1067,34	1053,42
avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus	1297,36	1370,68
haridus	943,55	1004,75
tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	1141,73	1139,99
kunst, meelelahutus ja vaba aeg	861,08	893,56
muud teenindavad tegevused	550,41	639,69
Tegevusalad kokku	**1091,12**	**1152,97**

Palgad ja vabad töökohad omaniku järgi

Avalik sektor

Riik

keskmine brutokuupalk	1410 €
vabu ametikohti	2000
sooline palgalõhe	17%

Kohalik omavalitsus

keskmine brutokuupalk	949 €
vabu ametikohti	780
sooline palgalõhe	12%

Erasektor

Eesti kapital

keskmine brutokuupalk	1030 €
vabu ametikohti	5500
sooline palgalõhe	19%

Välismaa kapital

keskmine brutokuupalk	1423 €
vabu ametikohti	2900
sooline palgalõhe	30%

ALLIKAS: STATISTIKAAMET

MAKSUD

President ei lasknud magusamaksu käiku

President Kersti Kaljulaid otsustas esmaspäeval mitte välja kuulutada riigikogus vastu võetud magusamaksu seaduseelnõu.

President Kaljulaid põhjendas, et seaduse teine alternatiiv, mis vabastab magustatud joogi maksust joogi, mis toimetatakse rahvusvahelisi reise tegeva vee- või õhusõiduki pardale eesmärgiga seda pardal asuvast müügikohast kaasa müüa, on vastuolus võrdse kohtlemise põhimõttega ja seega põhiseadusega.

"Erandit, mis vabastab Eestist kui lähtekohariigist lahkuval vee- ja õhusõidukil müüdava kinnise magustatud joogi magusamaksust, peab õigustama sisuline erinevus olukorrast, kus sama kaupa müüb Eesti maismaal asuv müüja. Sellist sisulist erinevust, mis annaks legitiimse eesmärgi asjaolude erinevaks maksustamiseks, ma tuvastada ei suutnud," leidis president ja märkis, et on arusaamatu, miks tehakse erand limonaadile, kuid alkoholile ja tubakale mitte.

> **See, et järgmisel aastal see seadus ei jõustu, ei ole sugugi kindel.**
>
> **Rahandusministeeriumi tolli- ja aktsiisipoliitika osakonna juhataja Marek Uusküla**

Seadus pidi jõustuma 2018. aasta jaanuarist ja tooma juba järgmisel aastal riigieelarvesse tulu ligi 15 miljonit eurot.

Mittejõustumine pole kindel

Rahandusministeeriumi tolli- ja aktsiisipoliitika osakonna juhataja Marek Uusküla ütles, et magusamaksu mittejõustumine pole sugugi kindel ja olukord lahendatakse sügisel üldise eelarvemenetluse käigus. "Tuleb analüüsida, kas nn kurikuulus kuue kuu reegel ehk maksukorralduse seaduse paragrahv selle jõustumist mõjutab," ütles Uusküla ERRile.

Teine mure on eelarvemiinus, sest maksutulu oli lähema kolme aasta jooksul eelarvestatud 15, 16 ja 17 miljonit igal aastal aastani 2020. "Küsimust arutatakse eelarvemenetluse käigus septembris, katteallikatest on vara rääkida," ütles ta.

ÄRIPÄEV.EE

KUULDEAPARAADID.EE

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

- LÜHIKESED järjekorrad vastuvõtule!
- TASUTA kuulmisuuringud!
- PARIMAD aparaadid!

Kuuldeaparaadid OÜ pakub kuuldeaparaatide konsultatsiooni, paigaldust ja tasuta kuulmisuuringuid patsientidele seitsmes uues kuulmiskeskuses Tallinnas, Tartus, Pärnus, Narvas, Rakveres, Viljandis ja Paides. Väljastame aparaate ka Sotsiaalkindlustusameti (SKA) toetusega isikliku abivahendi kaardi alusel.

Pakume patsientidele vajadusel **12 kuud järelmaksu 0% intressiga**. Lühikesed järjekorrad, parimad aparaadid, professionaalne paigaldus. Broneeri tasuta konsultatsioon meie kodulehel **kuuldeaparaadid.ee** või telefoni teel.

TALLINN
Pärnu mnt 139 E/2, 2. korrus
Telefon: **53 011 529**
Tallinn@kuuldeaparaadid.ee

TARTU
Ülikooli 8
Telefon: **53 807 287**
Tartu@kuuldeaparaadid.ee

PÄRNU
Ülejõe Tervisekauplus, Keskväljak 1
Telefon: **447 2686**
Parnu@kuuldeaparaadid.ee

NARVA
OÜ Narva kliinik, Aasa 4
Telefon: **356 8899**
Narva@narvakliinik.ee

RAKVERE
Tuleviku 4, Dr. Tiina Pruler-Ild ruumides
Telefon: **324 3253**
Rakvere@kuuldeaparaadid.ee

VILJANDI
Viljandi Tervisekeskus kab. 303, Turu 10
Telefon: **433 3783**
Viljandi@kuuldeaparaadid.ee

PAIDE
AS Järvamaa Haigla, kab. 412, Tiigi 8
Telefon: **53 011 529**
Paide@kuuldeaparaadid.ee

SEB jaepanganduse divisjoni juhi Tõnu Sepa sõnul pole küsimus selles, kas turu kasv jätkub, vaid pigem, mis tempos see jätkub. FOTO: ANDRAS KRALLA

KINNISVARA

Korterite odavnemiseks pole ühtegi põhjust

Kuigi korteri ruutmeetri keskmist hinda mõõtev Pindi kinnisvaraindeks on tänavu rohkem langenud kui tõusnud, kõnelevad pangad kui ühest suust – turg on tugev ja hoolimata lühiajalistest kõikumistest muutuvad korterid kallimaks.

URMO ANDRESSOO
urmo.andressoo@aripaev.ee
Äripäev

Põhjuseid, miks korteri hind langema peaks, SEB jaekaubanduse divisjoni direktori Tõnu Sepa sõnul ei ole. Ehituse ja kinnisvaraarenduse sisendhinnad kasvavad ning palgakasv ja madal töötuse määr suurendavad tarbijate kindlustunnet, viitas Sepp.

Koostisosade loetelu on pikk

Ruutmeetri hind on Sepa hinnangul kõikunud sellepärast, et kevadine suur aktiivsus on vähenenud ja on tekkinud rohkem müügi ootel kinnisvara. Pindi hinnaindeksi kõikumist võib Sepa sõnul mõjutada ka suurem tehinguaktiivsus väljaspool tõmbekeskusi. "Aasta algus on ju maakodude ja suvilate ostu kõrghooaeg," ütles ta.

Sepa sõnul pole küsimus selles, kui kõrgele võib korteri ruutmeetri keskmine hind tõusta, vaid tuleks küsida, kas hinnakasv üldse peatub ning kui jah, siis kui kauaks. "Kõik sõltub hinnakasvu toiteahelas olevatest komponentidest: milline on majanduskasv ja kuidas see mõjutab tarbijate finantsvõimekust, kas inflatsioon kasvab või kahaneb, millised on ehituse sisendite hinnamuutused (aktsiisid, palgad, maksud)," loetles ta.

Sepp peab suurimateks hinnamõjutajateks reaalpalga muutust, inflatsiooni ja majanduskasvust tulenevat tarbijate kindlustunnet.

Tarbija tunneb end kindlalt

LHV jaepanga finantseerimisosakonna juhi Catlin Vatseli sõnul ootavad nad suvel turu rahunemist. "Turgu võib mõjutada Eesti Euroopa Liidu eesistumise poolaasta, mis kujundab renditurgu ja üürihindasid," spekuleeris ta.

Majanduse üldine foon on Vatseli kinnitusel tugev. Ostujõud ja reaalpalk on kasvanud, samuti on laenude ja hoiuste suhe väga tugeval tasemel. "Klientide keskmist omafinantseeringu määra näeme umbes 40% juures. Samuti on intressikeskkond endiselt soodne," ütles Vatsel. Ta lisas, et pangad kaaluvad väga hoolikalt, kellele ja kui palju laenu antakse.

Vatsel viitas, et konjunktuuriinstituudi tarbijate kindlustunde indikaator oli mais pikaajalise keskmisega võrreldes märgatavalt kõrgem. "See on väga seotud kinnisvara ostmise ja laenuvõtmisega," kinnitas ta.

Suurt kindlustunnet arvesse võttes ei ole Vatseli hinnangul põhjust arvata, et tehinguid sügisel vähemaks peaks jääma. See, kas ja kui palju kinnisvara hind muutub, sõltub Vatseli sõnul sellest, kas turule tuleb palju uusarendusi või mitte. "See võib mõjutada järelturu korterite hindu ja likviidsust," ütles ta.

Konkurents kammitseb kasvu

Swedbanki kinnisvara ja ehituse osakonna juht Ero Viik ütles, et viimasel ajal on keskmine ruutmeetri hind ja ühes sellega tehingu hind tõusnud üksikutes piirkondades. Märgatavam hinnatõus toimus Viigi kinnitusel 2012.–2015. aastal. Korterid kallinevad enim piirkondades, kus kasvab uute korterite osakaal. Väljakujunenud elamispiirkondades on hinnatõus võrreldes mulluse või tunamullusega Viigi kinnitusel selgelt aeglustunud.

Viigi sõnul on positiivne, et arenduste mahu kasvuga on sammu pidanud ka ostuhuvi. Kui raha väärtus oluliselt ei muutu, tarbijate sissetulekud kasvavad ja nen-

VÕRDLUS

Eesti on jõudnud kriisieelsele tasemele

kasulikku põrandapinda (m²), 2010=100

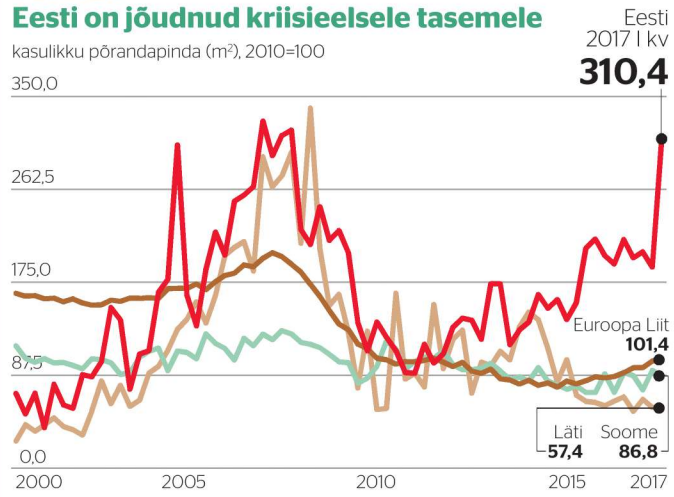

ALLIKAS: EUROSTAT

Hirmuäratav kõrgus Eesti kinnisvaraturul

Niinimetatud kasuliku põrandapinna indeks on Eestis jõudnud kõrgusesse, kust kogu Euroopa viimati kolinal alla kukkus.

Eurostati põrandapinnaindeks näitab ehituslubades töösse antud kasuliku põrandapinna hulka. Indeks kukkus 2007. ja 2009. aasta vahel tohutult. Kukkumise peamine põhjus oli toona Hispaania ja Iirimaa ehitusturu varisemine. Pärast mõningast stabiilsust 2010. aastani jätkas indeks kukkumist ja jõudis madalpunkti 2014. aastal.

Sellest ajast alates on indeks vaikselt ülespoole roninud, tõustes kolme aastaga Euroopa Liidu arvestuses 26% ja euroalal 24%. Viimase kolme aastaga on põrandapinnaindeks tõusnud enamikus Euroopa Liidu riikides.

2014. aasta esimesest kvartalist kuni 2017. aasta esimese kvartalini on kõige suurem tõus olnud Ungaris (181%), Maltal (165%), Hispaanias (136%), Eestis (106%) ja Iirimaal (99%). Vähemalt poole võrra on indeks tõusnud ka Leedus, Rootsis, Hollandis, Bulgaarias ja Küprosel.

Suurim kukkumine on olnud Lätis (–49%) ja Belgias (–30%). Vähenemine on olnud ka Taanis, Kreekas, Rumeenias.

„Igale tõusule järgneb aja möödudes langus. Millal see langus võiks meie õuele jõuda, on keeruline öelda.

Swedbanki kinnisvara ja ehituse osakonna juht Ero Viik

VÕRDLUS

Kodulaenude suur tõus

Kodumajapidamistele antud eluaseme laenude käive miljonites eurodes

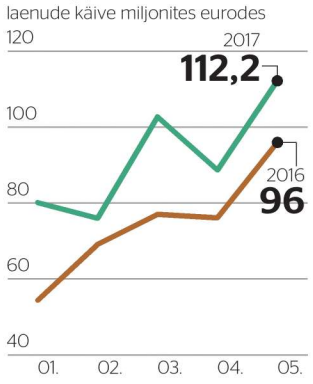

Kasv jääb kümnendiku piirdesse

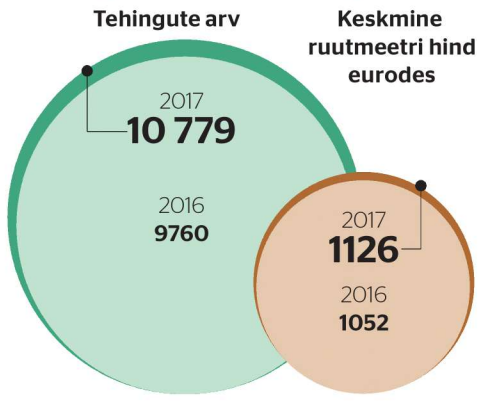

Mullusega võrreldes on Eesti inimesed selgelt rohkem laenama asunud. Mõnel kuul lausa üle kolmandiku rohkem. Eestis on korteritehinguid tänavuse aasta esimesel poolel tehtud selgelt enam kui aasta eest.

ALLIKAS: EESTI PANGA STATISTIKA

de kindlustunne ei vähene, ei juhtu Viigi arvates midagi ka tugeva nõudlusega. Eluruumide hinnatõusu peaks teisalt pärssima tihenenud konkurents arendajate vahel.

Kui tarbija kindlustunne peaks kukkuma, kukub Viigi sõnul ka tehinguaktiivsus ja keskmine hind. Järgmise 12 kuu jooksul võib tema sõnul küll lühiajalisi kõikumisi ette tulla, kuid seda, et hinnad oluliselt tõuseksid või langeksid, ta ei näe.

"Ajalugu on näidanud, et kinnisvaraturg on tsükliline, igale tõusule järgneb aja möödudes langus. Millal see langus võiks meie õuele jõuda, on keeruline öelda," nentis ta. Asjaolusid, mis turu kukkumiseni võivad viia, on Viigi sõnul mitu ja neid on keeruline ennustada.

Kodulaenude maht kõvas kasvus

Huvi korteriostu vastu kinnitab ka korterilaenu taotlejate suur hulk. Kui eelmise aasta mais väljastati kinnisvaraga tagatud laene turul 95,8 miljoni euro eest, siis tänavu mais juba 112,2 miljoni eest ehk üle 17% rohkem.

Paljud soovivad vahetada vana kodu uue ja parema vastu, ütles SEB jaepanganduse divisjoni direktor Tõnu Sepp. Ta märkis, et ettevaatlikkuse tõttu on paljud tarbijad laenu võtmist pikalt edasi lükanud.

"Nõustamiste arv on kasvus ja seda mitte ainult laenuteemal," ütles Sepp. Tema sõnul on suurem huvi ka investeerimise ja riskide kaitse vastu. Ainuüksi tänavu on SEB töötajate arvel üle 7000 terviknõustamise, täheldas Sepp.

Ka Swedbanki kinnisvara ja ehituse osakonna juhataja Ero Viigi sõnul on majanduse üldist tonaalsust arvestades eluasemelaenude kasv täiesti mõistetav.

Konsulttitoimisto
Seppo Hoffrén Oy
Consultancy

Soome metallitöö firma otsib

juhatajat

Tallinnas asuvasse tütarettevõttesse.
Tütarettevõte tegeleb metall- ja keeviskonstruktsioonide valmistamisega ning selles töötab 12 inimest.

Kandidaadilt eeldame:

- lehtmetall- ja keeviskonstruktsioonide tootmisprotsesside juhtimise kogemust
- keevitustööde tundmist ja metallitöö jooniste lugemise oskust
- sobivaid IT alaseid oskusi
- hinnapakkumiste tegemise kogemust
- ettevõtlikkust ja müügile orienteeritust, oskust suhelda välisklientidega
- ettevõtte kasumlikku juhtimist ja majanduse põhitõdede tundmist
- eesti, vene, inglise ja soome keele oskust

Omalt poolt pakume:

- konkurentsivõimelist palka ja võimalust kuuluda tulevikus ettevõtte omanike ringi

Konkursi viib läbi
Konsulttitoimisto Seppo Hoffren Oy
Palun saatke ingliskeelne CV ja palgasoov hiljemalt 26.07.17
meilile ***fred.rohula@hoffrenconsultancy.fi***
Lisainfo telefonilt +358 400 139816
(ka eesti keeles)

MÜÜA UNIKAALNE TÖÖSTUSKINNISTU MUUGA SADAMAS

Colliers INTERNATIONAL

Müüa Muuga sadama territooriumil unikaalne rasketööstuse tootmishoone koos raudteeharuga.

Hoonestus on heas seisukorras ning varustatud piisava energiavõimsusega. Omandivorm baseerub hoonestusõigusel. Üürilepingud puuduvad.

Müügihind:
5'800'000 eurot (käibemaksuta).
Müüki korraldab:
Colliers International Advisors OÜ.
Täiendav info:
margus.tinno@colliers.com, +372 616 0777.
City24 ID: 2230391.

Koorma 5
Ehitised: tööstushoone
Ehitusaasta: 2001
Katastritunnus: 89012:001:0240
Krundi suurus: 53'354 m²
Hoone suurus: 34'602 m²
Hoonestusõiguse kestvus: 2048
Muu: 10 sildkraanat (3x10T, 7x25T)

Koorma 5a
Ehitised: raudteeharu (ca 1km)
Katastritunnus: 89012:001:0310
Krundi suurus: 15'823 m²
Hoonestusõiguse kestvus: 2050

LÜHIDALT

Enn Meri asus juhtima Saksa-Balti Eesti kaubanduskoda

Saksa-Balti kaubanduskoja Eesti juhatuse presidendiks valiti Enn Meri ja uueks asepresidendiks Aet Bergmann.
Enn Meri on Saaremaa ettevõtte Merinvest OÜ nõukogu esimees ja kuulub kaubanduskoja juhatusse 2013. aastast. "Tähtis on aidata Eesti ettevõtetel minna Saksa turule ja Saksa ettevõtetel avastada turustus- ja tootmisvõimalusi Eestis," ütles Meri Saarte Häälele.
Senine president Peer Salström-Leyh (Tuletorn Fond SA) astus presidendikohalt tagasi isiklikel põhjustel, vahendas Saarte Hääl.

Vähipüügiload müüdi ruttu läbi

Sarnaselt varasemate aastatega müüdi Saaremaale ja Hiiumaale eraldatud vähipüügiload läbi esmaspäeva hommikul minutite jooksul. "Keskkonnaameti kontoris kohapeal läksid viie minutiga, internetis jagus umbes kümneks minutiks," ütles Saarte Häälele keskkonnaameti jahindus- ja vee-elustiku büroo juhataja Aimar Rakko. Saaremaal anti ühele soovijale ühe püügipiirkonna piires püügiluba üheks ööpäevaks. Rakko tõdes, et suurema loakoguse saamiseks täidetakse taotlusi kontoris või veebis perekonniti.
Saaremaal oli jagamisel 1044 ning Hiiumaal 87 vähipüügiluba. Vähipüük on lubatud augustikuus.

East Capital ostis logistikapargi

East Capitali Baltic Property fund III ostis VGP Park Nehatu logistikakeskuse Tallinnas Lasnamäel. Käed löödi 54 miljoni euro peal ja logistikaparki kuulub viis hoonet 77 000ruutmeetrise välja renditava pinnaga.
VGP juht Jan Van Geet ütles, et tehing võimaldab ettevõttel keskenduda laienemisele muudel turgudel, näiteks Saksamaal, Ida-Euroopas ja Hispaanias. East Capital Real Estate tegevjuhi Madis Raidma sõnul on Nehatu logistikapark Tallinna ühel tuiksoonel atraktiivne investeering ja logistikapargi suurimad väärtused on pikaajalised ja tugevad üürnikud.
VGP ja East Capital on äri teinud ka varem. 2012. aastal soetas investeerimisettevõte 24 miljoni euro eest Tallinna piiril Tänassilma Tehnopargis asuva logistikakeskuse VGP Park Tallinn.

LAIENEMINE

Hansabuss plaanib Lätis

Balti riikides järjest väikseid bussifirmasid ostval Hansabussil on kindel plaan, kuidas lõunanaabrite juures hankekuningateks saada. Konkurendid on valvel.

MARI METS
mari.mets@aripaev.ee

Äripäev

Eelmise aasta augustis ostis Hansabuss Läti bussifirma Tukuma Auto 91% osaluse, nüüd lisandus Hansabussi parklasse järgmine Läti bussifirma AIPS, seekord täies koosseisus 100% osalusega. Vahepeal osteti siinsamas Eestis ka Harjumaa bussifirma Samati 74% osalus.

Sarnaselt Samatiga tegutseb ka AIPS peamiselt ühes piirkonnas – Lõuna-Lätis Bauskas, juhtides vähem kui 10 000 elanikuga Bauska linna bussijaama, teenindades Bauska linna- ja maakonnaliine, kohalikke kooliliine ja riigisiseseid kaugliine. Lisaks pakub ettevõtte gruppi kuuluv firma Virazas busside hooldus- ja remonditeenust.

Hansa Grupi juhatuse liiget Neeme Tammist väike linn ja kitsas piirkond ei morjenda. "Tegemist on tublide omanike hästi juhitud ettevõttega," märkis ta. Hansabuss on võtnud plaani strateegilise laienemise Lätis, oodates pingsalt 2020. aastat, mil avaneb Läti bussiturg.

"Mida erinevamates kohtades me Lätis geograafiliselt oleme, seda rohkem eeldusi on meil olla tugevad konkurendid suurtel hangetel," kõlab Tammise laienemistaktika. "Strateegiliselt oleme planeerinud Lätis laieneda ning vaatame nii Eestis, Lätis kui ka Leedus jätkuvalt aktiivselt ringi."

"Ei ütle, et meile huvi ei paku"

GoBusi juhatuse esimees Enn Randmaa ütles Läti turu kohta napisõnaliseks jäädes: "Ma ei ütle, et meile huvi ei paku. Kindlasti me hoiame asjadel silma peal." Hiljem lisas, et see on ainult tore, kui mõnel firmal on jõudu ja jaksu laieneda.

Ei Tammis ega Randmaa näe, et Hansabussi haarde laiendamine Lätis võiks kuidagi mõjutada Eesti bussiturgu. Mootor Grupi suuromanik Hugo Osula aga võttis olukorra kokku nii: "See on mahuäri: mida suurem maht, seda suuremad võimalused ka koduturul." Osula märkis, et riigihangete ja dotatsioonidega seotud valdkond on bussimaailmas kindlasti paljulubav, kuigi tema ise tegutseb Lätis-Leedus ja Peterburis kommertstulu põhises valdkonnas.

"Hansabuss on leidnud selles oma turuniši ja mina olen väga uhke selle üle, et Eesti bussiettevõtjad on suutnud oma kodutanumalt kaugemale vaadata ja leiavad võimalusi ka väljaspool Eestit," lausus ta.

Sarnased turud ühe erandiga

Eesti ja Läti bussiturud on Tammise sõnul üsna ühesugused, kuid erand peitub riigihangetes. Peamine erinevus seisneb selles, et Lätis sõltub ettevõtte kuludest dotatsioon.

TÕLGE

Hilti otsib oma meeskonda **müügiesindajat**.
Värbamisprotsessi viib läbi Manpower.
Kandideerimiseks saada oma ingliskeelne CV aadressile **kandideeri@manpower.ee** hiljemalt **16.07.2017**.

KONKURSS

Eesti tudengite idufirmad tõid USAst kolmikvõidu

URMO ANDRESSOO
urmo.andressoo@aripaev.ee

USAs Charlestonis äriarendusprogrammi võidu pälvinud Kaspar Kuusi sõnul tõi programmeerimist õpetavale platvormile Cody esikoha heast ettevalmistusest tekkinud enesekindlus.

"Kuna oleme projektiga saanud võrdlemisi pikalt tegeleda, oli meie esinemine enesekindel," ütles eelmisel reedel Network Globally, Act Locally (NGAL) äriarendusprogrammi võitjaks kuulutatud Kuus. "Saime näidata, et meil pole ainult jutt, vaid selle taga on ka toimetamist olnud," lisas Tartu ülikooli informaatikatudeng. Esikoha eest premeeriti Codyt 3000 USA dollariga äriprojekti arendamiseks.

Teise koha ja 2000 dollarit pälvis EstCube'ist välja kasvanud projekt The Coulomb Sailing Group, mis töötab välja lahendust, kuidas kosmoseprügi vähendamise eesmärgil Maa orbiidilt kosmoseseadeldisi kiiremini alla tuua.

Kolmanda koha ja 1000 dollarit võitis TTÜ tudengite Aude Opus, mille meeskond arendab uusi viise taastuvenergia salvestamiseks vesinikpatareidesse.

Risk tõi šampanja

Kuus möönis, et nad olid kolmenädalase programmi käigus sunnitud varem valminud plaane kardinaalselt muutma. Nimelt sisenes meeskond võistlustulle selge sihiga keskenduda arvutile mõeldud lahendusega. "Esimesel või teisel päeval üks mentor küsis, miks me arvutile keskendume. Mobiilide ja tahvelarvutite kasutus läheb üles ja arvutite oma alla," kirjeldas Kuus, kuidas seejärel suunati fookus just nutiseadmetele rakenduse ehitamisele.

"Esialgu oli raske seda seedida, kuid tasub alati mentorit kuulata ja riske võtta. Muidu jääd mugavustsooni kinni," tõdes varem mitmel *hackathon*'il ehk intensiivsel tarkvaraarendamise üritusel osalenud Kuus.

Mõte luua kooliõpilastele programmeerimist õpetav platvorm tekkis Kuusil, kui ta asus mullu sügisel informaatikat tudeerima ja programmeerimise õppimine kujunes oodatust raskemaks – tekstiõpikust liiguti otse koodi kirjutamise juurde. "Ma ei olnud ainuke, kellele see raskelt tuli," ütles ta.

Idee sündis vajadusest

Kuus lisas, et ükski õppetöös kasutatav platvorm tempos püsimiseks indu juurde ei andnud. "Kui keskkoolis prantsuse keelt õppisin, oli mul seda hea korrata Lingvistis või Duolingos. Kui mul hakkab mõni sõna meelest minema, sai Lingvist sellest aru ja tuletas kohe meelde," selgitas Kuus, kust tuli inspiratsioon.

Seda, kuidas ja mis tempos Cody loomisega jätkatakse, paneb seitsmeliikmeline tiim paika lähinädalatel. "Ideaalne oleks, kui saaks kõik inimesed nii-öelda garaaži kinni panna ja asjale pühenduda," rääkis Kuus. Tema sõnul on vägagi reaalne, et Cody hakkab lähitulevikus kapitali kaasama.

Cody algatajad on Kaspar Kuus ja Markus Johann Kuslap. NGALi raames oli Kuusi tiimikaaslane Reino Zuppur.

MIS ON MIS

NGAL ehk Network Globally Act Locally

Kolmandat korda toimunud NGAL on äriarendusprogramm, kus tänavu osales kümme tiimi Eestist ja USAst. Programm algas Tartus TÜ Ideelaboris, jätkus Tallinnas ja lõppes Charlestonis, kus osavõtjad enda äriideid kohalikest investoritest ja ettevõtjatest koosnevale žüriile esitasid.

Programmi partnerid on Tallinna Tehnikaülikool, Tartu Ülikool ja kolm USA ülikooli: College of Charleston (SC), The Citadel (Military College of South Carolina) ja Nebraska Wesleyan University (NE). Projekti elluviimist toetab Harry and Reba Huge Foundation.

kuningaks saada

MIS ON MIS
Hansabuss

Hansa Gruppi kuuluv ettevõtete kontsern, mis osutab bussitransporditeenust Balti riikides ja mujal Euroopas.
Kontserni kuuluvad emaettevõte Hansabuss AS ning tütarettevõtted Hansa Bussiliinid AS, Hansabuss Latvia SIA, Tukuma Auto SIA ja selle tütarettevõte Tutransauto SIA, AIPS SIA, Virazas SIA ja Bauskas AO SIA.
Hansa Grupis tegutsevad lisaks bussitransporditeenust pakkuvatele ettevõtetele autorendiettevõtted Hansarent OÜ ja Baltic Mobility OÜ (Europcar Eesti, Läti ja Leedu ning Interrent Eesti, Läti ja Leedu) ning Iveco ja Irisbus sõidukite müügi ja hooldusega tegelev AS Iv Pluss.
Hansa Grupi konsolideeritud käive oli 2016. aastal üle 37 miljoni euro ja kasum ligi 2 miljonit eurot.

Hansabuss kimab hoogsalt mööda Läti turgu. FOTO: ERIK PROZES

"Me pole ostnud Lätis vaid ettevõtteid, vaid oleme võitnud ka hankeid. Läti hanked on pisut teistmoodi üles ehitatud. Uuemate hangete tingimused on Eesti omadega päris sarnased, kuid ostetud ettevõtete kehtivad lepingud on sõlmitud veel vanadel tingimustel, mis on minu arvates natuke ajale jalgu jäänud. Aga uusi hankeid teeb Läti juba täitsa hästi. Eestis oli ka veel mõne aja eest selliseid segaseid lepinguid," rääkis Tammis.

Osula sõnul reguleerivad Euroopa Liidu seadused küll valdkonda kogu ELis, kuid ühistransport ja bussiliiklus on väga lokaalse eripäraga. "Tundub, et Hansabuss on leidnud mingi oma lähenemisstrateegia, mis neile kindlasti tulevikus edu toob," ütles ta.

Mullu augustis omandatud esimene Hansabussi osalus Läti bussifirmas Tukuma Autos, mis lisaks bussitranspordi teenustele Lätis pakub ka riigisiseseid ja rahvusvahelisi maanteetranspordi teenuseid, eestlastele ootamatuid tagasilööke pole toonud. "Anname endale tavaliselt üsna hästi aru, mida ostame," sõnas Tammis.

Läti ja Leedu – mõlemad on huvitavad

Eelmine aasta läks Hansabussil Tammise sõnul päris hästi. "Grupi tasandil oli meil konsolideeritud kasum *ca* 2 miljonit eurot ja käive kogu grupi peale ligi 37 miljonit ja bussinduse osa sellest pisut üle miljoni euro."

Viimase aasta jooksul kolmes firmas enamusosalused omandanud Hansabuss on finantseerinud oma laienemist Tammise sõnul traditsioonilisel moel – oma- ja laenuraha koostöös. "Läti ja Leedu – mõlemad riigid on huvitavad," võttis Tammis kokku laienemisplaanid.

VÕLAKIRJAD

Keskpank on ostnud Eesti riigifirmade võlga

MÄRT BELKIN
mart.belkin@aripaev.ee

Euroopa Keskpank on ettevõtete võlakirjade tugiostuprogrammis ostnud ka Eesti riigifirmade võlakirju.

Seni ettevõtete tugiostude programmi asjus kidakeelseks jäänud keskpanga värsked andmed näitavad, et juuni lõpu seisuga on soetatud Eleringi ja Eesti Energia võlakirju. Mõlemad firmad kuuluvad riigile ja Eleringi väärtpabereid sai Eesti Pank omandada ka varasema riigivõlakirjade ostukava käigus asendusena, kuna Eesti riigil võlga polnud.

Mullu juunis alanud programm on aga suunatud just ettevõtetele, mis ei ole pangad ja mille emafirmad ei ole pangad. Eestist täidavadki programmi karme nõudeid vaid kaks riigifirmat. Väärtpabereid ostab kogu euroala nimel kokku kuus riiklikku liikmespanka, siinsete firmade võlga on ostnud Soome Pank.

Euroopa Keskpank ei avalda, kui suures mahus Eesti ettevõtete võlga on ostetud. Eleringi kohta on vaid teada, et soetatud on võrgufirma 2018. aasta juulis aeguvaid 4,625% kupongimääraga võlakirju. Eesti Energia puhul on ostetud kaht väljalaset – 2020. aasta 4,5% ja 2023. aasta 2,384% väärtpabereid.

Tugiostude programmi nõuded on spetsiifilised, näiteks võib keskpank ühe ettevõtte emissioonide mahust ära osta kuni 33%. See tähendab, et Eesti Energia võlakirju saab keskpank enda bilanssi osta kuni umbes 250 miljoni euro eest. Eleringi ostis juba Eesti Pank kokku 61 miljoni euro eest ja seal on ülempiir väga lähedal.

Nimekirjas troonivad hiiud

Programmi tingimused näevad ette, et investeerimisjärgu reitinguga euros väljastatud võlakirju tohib osta nii primaarkui ka järelturult ja üldiselt võib keskpank osaleda ka suunatud pakkumistes – välja arvatud juhul, kui väärtpaberid on välja andnud riigile või kohalikule omavalitsusele kuuluvad ettevõtted.

Nimistu koosneb peamiselt ülituntud Euroopa suurettevõtetest. Näiteks on keskpank ostnud koguni 18 erinevat Anheuser-Busch InBevi võlakirjade väljalaset. Uhkelt on esindatud ka nafta-gaasifirmad nagu Shell ja Repsol, tarbekaubahiiud nagu Unilever ja Moët Hennessy Louis Vuitton.

Ehkki tingimustele vastavalt pole panku ostetud, on toetatud muid osi finantssektorist – näiteks kindlustus- ja varahaldushiidu Allianz, nimistus on ka Deutsche Börse. Väga võimsalt on tuge saanud telekomisektor üle Euroopa ja ka tööstus, eriti Saksa autotootjad.

Ostetud varade hulgast leiab palju taristuettevõtteid – nende sekka saab lugeda kahtlemata ka Eleringi, mis haldab siinset elektrisüsteemi.

Ostetud on aga ka näiteks Brüsseli, Rooma ja Pariisi lennujaamu haldavate firmade võlga. Tuge on saanud ka Airbus ja Ryanair.

Hulgaliselt on soetatud selliste firmade võlakirju, millel on Eestis tütarfirmad. Näiteks on nimekirjas Kunda Nordic Tsemendi omanik ehitusmaterjalihiid HeidelbergCement, Elisa – aga mitte Telia ega Tele2 –, Eestis näiteks Kristiine keskust pidav Citycon ja joogivillija Coca-Cola HBC.

www.careers.hilti.com
HILTI CAREERS

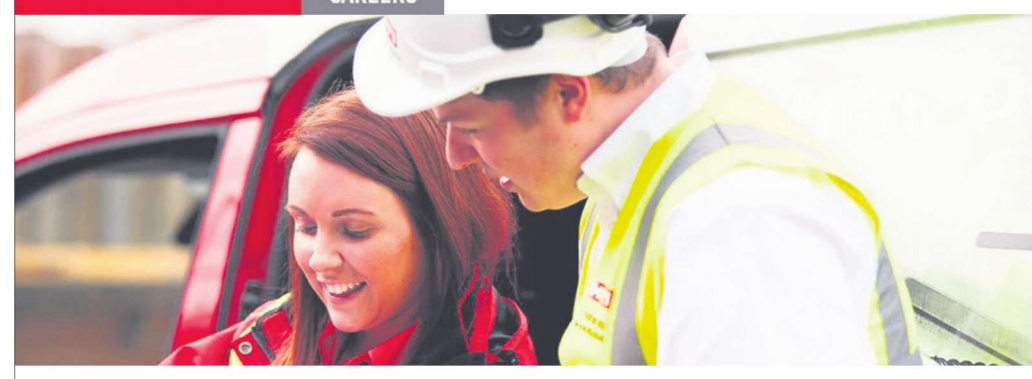

SALES REPRESENTATIVE
Tallinn, Estonia

We're looking for a sales representative to join our Estonian sales team. This is no ordinary sales job as our people come from all different backgrounds with a shared dedication to high performance, consistent results and exceptional customer service. We provide leading-edge tools, technologies, software and services for the global construction sector. We have a proud heritage, built over 75 years, and a worldwide reputation for pioneering products and exceptional service. With some 23,000 people in more than 120 countries, we're a great place for you to boost your career.

What does the role involve?
As a sales representative, you'll be out and about visiting our customers, whereever they're busy working, to find out how we can help them. Ours is a model of professional consultative selling and it's really hands-on job. It means rolling up your sleeves to demonstrate some of the most pioneering products in the industry, while selling our state-of-the-art software along with all the services and aftercare that come with the Hilti name. Far from traditional cold calling, it's about nurturing relationships with customers and helping them find the most innovative and cost-efficient solutions for their needs.

What you need is:
- Ability to develop loyal customer relationships
- Commitment, courage and competitive drive
- Strong communication skills, with fluent Estonian and good knowledge of Russian and English
- A thirst to learn and challenge yourself

Tempted to apply or find out more?
Visit our website: **www.hilti.ee**

HILTI BESTEMPLOYER AON BALTICS | 2016
Manpower

Recruitment process is conducted by Manpower.
Please send your CV in English to **kandideeri@manpower.ee** latest 16.07.2017.

Follow us Search 'HiltiGroup'

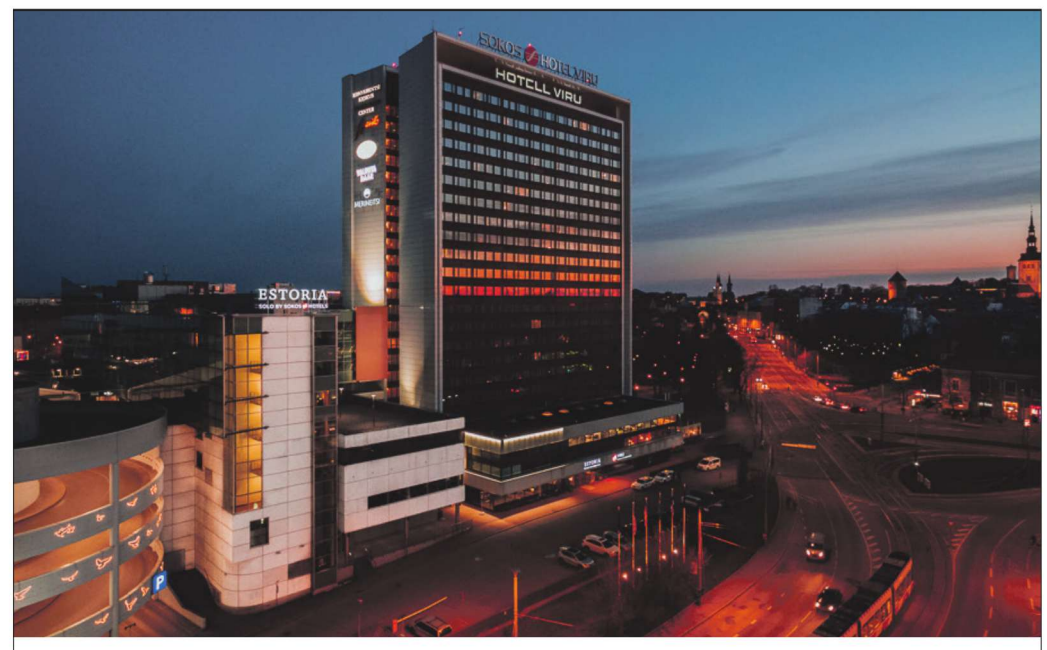

Sokos Hotels Tallinn - kaks külalislahket hotelli otse Tallinna tuiksoonel, kõige ja kõigi keskel.

Legendaarne **Original Sokos Hotel Viru** ning
Eesti disaini ja lugude hotell **Solo Sokos Hotel Estoria**
otsivad oma säravasse meeskonda pühendunud

MAJUTUSJUHTI,

kes
- omab eelnevat hotellitöö ja juhtimisalast kogemust
- on majandusliku mõtteviisiga, sihikindel ning orienteeritud tulemustele
- hindab kliendikesksust ning oskab juhtida teenindusprotsesse
- lisaks eesti keelele valdab soome ja inglise keelt nii kõnes kui kirjas
- on positiivne ning näeb igas olukorras uut võimalust

Ootame Sind osa saama meie legendist! Majutusjuhi kohale kandideerimiseks palun saada motivatsioonikiri ja CV hiljemalt 17. juuliks personalijuhi aadressile maret.kaldmaa@sok.fi. või kandideeri läbi CV Keskuse.

SOKOS HOTELS
TALLINN
www.sok.fi

KRIMI

Venemaalt voolavad Eestisse hoomamatud summad

▶ Rahapesu andmebüroo juhi Madis Reimandi sõnul on majanduskurjategijad innovatiivsed ja kirjutavad reeglid ise, aga ükski meede ei ole imeravim, mis kaotab Eestist rahapesu. FOTO: ANDRAS KRALLA

Rahapesu andmebüroo juhi Madis Reimandi sõnul näitas Moldova-Vene rahapesuskeem, et Eesti on rahapesu transiitriik.

MARGE VÄIKENURM
marge.vaikenurm@aripaev.ee
Äripäev

Büroo tõdeb värskes aastaraamatus, et Venemaa ja Eesti koostöö ei toimi, kui siinne büroo uurib, kas Eesti ettevõtete kontodele jõudvad sajad miljonid eurod on kuritegeliku taustaga. "Kindlasti on majanduskurjategijad innovatiivsed ja reeglid kirjutavad nad paljuski ise," ütles rahapesu andmebüroo juht Madis Reimand intervjuus Äripäevale.

Peale idast saabuvate kahtlaste transiitkannete näitab ka Eesti osalus Vene-Moldova rahapesuskeemis, et Eesti peab välja mõtlema, kuidas ohtlikke rahavoogusid tõrjuda, seisab aastaraamatus.

Järelevalve tugevdamise kõrval tahab büroo, et ettevõtte või inimese võiks varast ilma jätta isegi siis, kui kuritegu Venemaal ei tuvastata, kuid on olemas muud rahapesule viitavad tõendid: näiteks esitatud võltsitud dokumente või valetatakse tegeliku kasusaaja kohta.

Järgneb intervjuu rahapesu andmebüroo juhi Madis Reimandiga.

TEHING

Estravel ostis taas konkurendi

Välisturgu vallutada sooviv Estravel ostis reedel sõlmitud tehinguga Soome reisibüroo Helin Matkatoimisto OY.

Estravel tegutseb nüüd lisaks Eesti, Läti, Leedu, Austraalia ja USA turule ka Soomes.

"Siiani on kõik meie tütarfirmad end õigustanud nii majanduslikus kui ka turunduslikus mõttes. Olen kindel, et ka vastne investeering Soome õigustab end igati," ütles Estraveli juhatuse liige Aivo Takis.

1984. aastal Soome erakapitali rajatud Helin Matkatoimisto OY teenindusbürood asuvad Helsingis ja Jyväskyläs. Ettevõtte käive on 8 miljonit eurot ja ettevõttes töötab 12 inimest. Helin Matkatoimisto on spetsialiseerunud kvaliteetsete kaugreiside müügile, omab rahvusvahelist IATA litsentsi ja on tootnud pidevalt kasumit.

Laienemislaine

Soomes tehtud tehing on Estravelile juba mitmes viimase aasta jooksul. Aivo Takisele kuuluv Estravel ostis näiteks mullu augustis OÜ Estintour osad seniselt ainuomanikult Aleksander Tsherepkovilt. Samuti on tehing ettevõttele teine laienemine sel aastal, kuna aprilli algul avati tütarfirma Aero Travel Ltd USAs.

Estraveli käive kahanes eelmisel aastal 2,6% võrra, 74 miljoni euroni, millest 54 teeniti Eestist, 10 Leedust ja viis miljonit eurot Lätist. Grupi koondkäive, arvestades ka Estintouri ja Aero Traveli tulemusi, oli 75,7 miljonit eurot.

Ärikasumit teeniti samal ajal kolmandiku võrra enam ehk 1,5 miljonit eurot. Ettevõte andis tööd 170 inimesele.

ÄRIPÄEV.EE

TULEMUS

Tartu tõstis Aprangat

Tänu aasta esimesel poolel Tartus avatud poele võttis Apranga oma kõige suurema käibekasvu just Eestist.

Leedu rõivakontserni Apranga juuni müügikäibeks kujunes 17,7 miljonit eurot, mida on mulluse sama ajaga võrreldes 7% enam. Ettevõtte poolaasta kogukäive oli 99,3 miljonit eurot, mis mullusega võrreldes tähendab 5,2% kasvu.

Apranga suurim turg on jätkuvalt Leedu, kus poolaasta käive oli 58,4 miljonit eurot.

ÄRIPÄEV.EE

Kui vaadata kohtulahendini jõudnud juhtumeid, siis karistused ei ole karmid. *À la* kolm aastat tingimisi. Võti ei ole karistuste karmistamine – keerame veel ühe vindi peale. Kriminaalmenetluse jaoks on rahapesu korral vajalik näidata vara seost eelkuriteoga – kust raha pärineb. Kui skeemid hõlmavad mitmeid kuriteoliike ja on mahukad ning keerutatud raha suure hulga tehingutega, siis on sellise seose näitamine praktikas väga keeruline. Praegu ei piisa variisikute ja näiliste tehingute näitamisest.

Näiteks ei saa me Venemaalt reeglina infot selle kohta, kas ühel või teisel varal on kuritegelik päritolu. Kriminaalmenetluste ja raha äravõtmisega ei ole sel juhul Eestis võimalik tegeleda. Finantssektor peab ise mõistma, kui rahavood on kahtlased, ja siis sellist raha tõrjuma.

Riik võiks kaaluda raha äravõtmist ka siis, kui õnnestub muud rahapesutunnused lauale panna. Kui on näha võltsimisi, varjamisi, fiktiivsete dokumentide esitamise tunnuseid, aga pole märgata legaalseid sissetulekuid.

Kui suur oli idast tulnud kahtlane summa, mis mullu konfiskeerimata jäi? Meil on indikatsioonid ja hinnangud. Kahtlustäratavate rahavoogude suurusjärk ei ole enam miljardites eurodes, nagu aastatel 2013 ja 2014, pigem sadades miljonites eurodes. Räägime sadade miljonite ülemisest otsast. Milline osa sellest on rahapesu, ei ole võimalik öelda.

Kui hakkaksime realiseerima meie ettepanekut halduskonfiskeerimisest, siis ei ole oodata, et sajad miljonid eurod usinasti riigikassasse voolavad. Esmalt oleks sellel heidutav mõju – Eesti kasutamine musta päritolu raha pesemiseks võiks väheneda.

Moldova-Vene rahapesuskeem näitas, et Eesti on rahapesu transiitriik. Kui 1,5 miljardit eurot läbi Eesti liikus, siis mitte korraga, vaid oli pihustatud erinevate ettevõtete ja pangakontode vahel ning ka seal ei liikunud nad ühes jupis.

> **Seda, et isikud, kes raha pesemiseks loovad ettevõtteid, kannaksid skeemide taga olevate isikute andmed registrisse, oleks palju loota.**
> **Rahapesu andmebüroo juht Madis Reimand**

Kurjategijad on tavaliselt nutikamad. On kaks sammu ees ja leiavad teise tee. Ma ei ole nõus, et kurjategijad nutikamad on. Kindlasti on majanduskurjategijad innovatiivsed ja reeglid kirjutavad nad paljuski ise, aga ükski meede ei ole imeravim, mis kaotab Eestist rahapesu. See meede võitleks eelkõige idast tuleva valdkonna ohuga.

Milliseid skeeme kasutatakse? Üks on seotud kohtu- või vahekohtuotsustega, mida on Vene riiklik kohtusüsteem tunnustanud, ja mille abil liigutatakse raha Venemaalt välja. Seda skeemi kasutati ka Moldova-Vene rahapesukeemis ning selle abil liiguvad ka praegu märkimisväärsed summad. Teine levinud moodus on väärtpaberikanded Eestis asuvatele pangakontodele, et need seejärel realiseerida.

Miks just väärtpaberid? Ilmselt on tehingu või lepingu alusel riigist valuuta väljaviimine seotud bürokraatia piirangutega. Raha väljaviimine väärtpaberi või kohtuotsuse alusel on lihtsam.

Ja saab välja viia suuremaid summasid? Jah, ning seni, kuni need meetodid pangandussüsteemist läbi lähevad, neid kasutatakse.

Keda tavaliselt variisikutena kasutatakse? Kui räägime Eestis avatud kontodest, siis võib olla isikuid, kellel on mingisugune seos Eestiga. Näiteks välismaalased, kes siin lühemat või pikemat aega peatuvad või ka elavad ja töötavad. On näiteid Eesti elanikest ja kodanikest, keda on ära kasutatud. On pakutud finantsmänedžeride teenust: hakake raha vahendama. Kasutatakse üliõpilasi, väiksema kaliibriga ärimehi.

Millist ja kui suurt kasu nad saavad? Võib olla täiesti ühekordne hüvitispakett. Sõltub ka, kas isiku abi vajatakse edasi. Alates mõnesajast kuni kümnete tuhandete eurodeni.

Kas tegelike kasusaajate register, mida riik tahab käima panna, läheb teie arvates tööle? See on Euroopa Liidu kokkulepe, et selline meetod rahapesu tõkestamiseks, rahapesu andmebüroode ja õiguskaitseorganite töö hõlbustamiseks kasutusele võetakse. Järgmises etapis on ette nähtud riikide registrite ühendamine ühtsele platvormile.

Aga kas register hakkab tööle? Kindlasti on see väljakutse. Praegu on info tegeliku kasusaaja kohta kättesaadav teenusepakkujate, näiteks pankade kaudu. Uurimisasutustele ja rahapesu andmebüroole hakkab info kättesaamise kiirus erinema. On register, kuhu sisse logida ja saada kätte info, mida isik ise on deklareerinud. Praegu tuleb kirjutada kiri ja vastust oodata võib-olla nädalaid. Loodan, et ka ettevõtjad ja äripartnerid saavad juurde ühe vahendi äripartneri taustakontrolliks.

Seda, et raha pesemiseks ettevõtete loojad kannaksid skeemide taga olevate isikute andmed registrisse, oleks palju loota.

Kas pangad on rahapesu suhtes tihti silma kinni pigistanud? Kui vaadata Moldova-Vene rahapesuskandaali avalikke materjale ja millistest pankadest millises mahus raha läbi voolas, siis on suurusjärgud kõnekad. On näha, et ka viis aastat tagasi olid pankade tunnetused rahapesust erinevad.

Järelikult nendes pankades, kus selle rahapesuskeemi raames suuremas mahus toimetati – ja me ei räägi mõnest kaasusest –, pidi süsteemne probleem olema.

Rahapesuga võeti vahele üle 20 inimese

Läinud aastal mõistis kohus rahapesus süüdi 24 inimest, peamiselt saadi raha arvutikelmustega.

Rahapesu andmebüroo aastaraamat näitab, et eelmisel aastal jõustus 16 rahapesu kohtuotsust, 24 isikut mõisteti rahapesus süüdi ja 16 õigeks. Eelkuriteoks oli enamasti arvutikelmus, mille ohvrid olid välismaalased.

Lisaks tahab rahapesu andmebüroo varade lihtsamat konfiskeerimist, sest maadleb Venemaalt saabuva hoomamatu rahavooga, mille päritolu ei saa tuvastada.

Kättesaamatud initsiaatorid

Sarnaste kelmuste korraldajaid, kes figureerisid eelmise aasta kohtuotsustes, tavaliselt kätte ei saada. Eestis mõistetakse enamasti seega süüdi variisikud – inimesed, kes annavad kurjategijatele väikese tasu eest oma pangakonto või dokumendi. Tuleb ka ette, et nad aitavad kurjategijail välismaal tehtud arvutikelmustest saadud raha pangast või mujalt välja võtta. Nendele kaasaaitamine on rahapesus osalemine.

Ühes mullu jõustunud kohtuotsuses mõisteti kaks isikut süüdi kindlustuskelmusega saadud raha pesemises. Nimelt sõlmis isik A mitme kindlustusfirmaga reisikindlustuslepingu nii enda kui ka teiste inimeste nimel. Seejärel esitas ta taotluse hüvitise väljamaksmiseks, teatades, et sai jalatrauma. Hüvitised palus ta kanda oma isa kontole. Peagi selgus, et A-l ei olnud mingit kavatsust turismireisile minna: ta võltsis dokumente, näitamaks, et ostis reisi Egiptusesse ja Türki. Mõnel juhul maksid kindlustusfirmad kindlustussumma välja. Kelmusega õnnetus A-l saada 16 400 eurot.

Et varjata raha tõelist omanikku ja päritolu, tegi A kindlustuskelmusest saadud rahaga mitmeid tehinguid: kandis summasid endaga seotud ettevõtetesse ning ühe sealse töötaja ja oma isa kontole. Kohus karistas kindlustuspetjat kahe aasta ja 10 kuu pikkuse vangistusega ning skeemis kasutatud ettevõtet 3500 euroga. Lisaks konfiskeeris kohus kelmilt 5715 eurot ja firmalt 10 665 eurot.

Riigikohtu viimane sõna

Riigikohtus sai lahenduse ka rahapesu andmebüroo eelmisest aastaraamatust läbi käinud küsimus krüptovaluuta regulatsioonide kohta. Riigikohus otsustas, et krüptovaluuta kuulub koos teiste sarnaste maksevahenditega alternatiivsete maksevahendite hulka.

Euroopa Parlamendi ja Nõukogu rahapesu tõkestamise direktiivi täiendamise eelnõus, mis lähiajal vastu võetakse, on krüptovaluuta reguleeritud ka üldistatuna virtuaalvääringu nimetuse all.

Ainult parimas 4-veolises linnamaasturis on koos meelierutav jõudlus ja luksusauto sõidumugavus. Selles autos on ruumi kõigile ja kõigele, mis teeb temast ka ülimalt praktilise pereauto. Legendaarse töökindlusega Honda CR-V sobib ideaalselt meie oludesse ning on seetõttu läbi aegade müüduim linnamaastur Eestis.

Et saaksid sõita ajaga kaasas, anname EV100 juubeli puhul Honda CR-V Sulle eriti headel tingimustel:

Honda Liising
Honda Kindlustus

- Honda Liising **0,99%**
- **Tagaluugi spoiler**
- **1 aasta** liiklus- ja kaskokindlustust
- Kuumakse al. **250 €**

Catwees OÜ Tallinn, Pärnu mnt 139, tel 650 3300; **Tartu**, Kalda tee 13, tel 730 0385; **Pärnu**, Ehitajate tee 2, tel 447 6176
Veho Eesti AS Tallinn, Paldiski mnt 100, tel 617 7080; **Agdeck-Auto AS Jõhvi**, Pargi 39, tel 332 1430; **Narva**, Võidu 19, tel 356 3311
ML Autoservice OÜ Kuressaare, Auriga keskus, Tallinna tn 88, tel 452 2550; **LX Motors OÜ Viljandi**, Tallinna tn 86, tel 435 5421

Honda Liisingu aastase fikseerimata intressimäära 0,99% + 3 kuu EURIBOR puhul on 22 390 € (netohind) maksva sõiduki finantseerimisel kuumakse alates 250,56 € tingimusel, et sissemakse on 10%, lepinguperiood 60 kuud, jääkmaksumus 25%, läbisõidupiirang 20000 km/aastas ja lepingutasu 200 €. Kasutusse võetav krediidisumma on 20 151,00 € ja krediidikulukuse määr on nimetatud tingimustel 1,14% aastas. Krediidi saamiseks on vajalik sõlmida kindlustusleping. Krediidi kogusumma on 23 128,54 €, tagasimaksete arv on 60 Krediidi kogusumma arvutamisel on arvesse võetud krediidisummat, intressikulu, lepingutasu ning ei ole arvestatud võimalikke sõiduki registreerimiskulusid, riigilõive, hindamisakti tasu ega finantseerimise eeltingimuseks oleva kasko- ja liikluskindlustuse makse suurust. Finantsteenuse pakkuja on Nordea Finance Estonia AS.
Tutvuge liisingutingimustega ning vajaduse korral konsulteerige asjatundjaga.
Kombineeritud kütusekulu: 4,4–7,7 l / 100 km, CO^2: 115–179 g/km

CR-V

▲ **Kultuurikatlast ajutiselt välja kolinud Arhitektuurikeskuse töötajad Rahvusraamatukogus.** FOTO: ANDRES HAABU

KINNISVARA

Eesistumine pani Kultuurikatlast kolima

ELIISA MATSALU
eliisa.matsalu@aripaev.ee

Selleks, et Kultuurikatlas saaks pidada Euroopa Liidu eesistumist, pidi mõni Kultuurikatla üürnik kompensatsiooni eest katlast välja kolima.

Kultuurikatel võõrustab ligi 900 000 euro eest juulist novembrini Euroopa Liidu Nõukogu eesistumise koosolekuid. Ümberkorralduste tõttu mõjutab eesistumine kokku üheksast üürnikust kolme, kellest üks – Arhitektuurikeskus MTÜ koos oma partneritega Loov Eesti, Disainikeskus ja arhitektide liit pidi juuni lõpust neljaks kuuks hoonest välja kolima. Kolimisega seotud kulud tasub riigikantselei, kellel on leping Kultuurikatlaga. Üürileping sõlmiti eelmise aasta septembris summale 810 000 eurot, millele lisandus käibemaks. Mais sõlmiti lisaleping lisapindade üürimiseks summas 63 500 eurot pluss käibemaks.

Arhitektuurikeskuse juhi Raul Järgi sõnul polnud väljakolimine käsk, vaid valik. "Mingi kasumiprojekt see meile küll pole, pigem Kultuurikatlale vastu tulemine ja oludega leppimine," ütles ta.

Arhitektuurikeskus esitas Kultuurikatlale prognoosi, kui palju nad kolimise eest kompensatsiooni peaksid saama. Leping on Järgi sõnul konfidentsiaalne ja seetõttu kompensatsiooni summat ta ei avaldanud. "Kui hinnapakkumise tegime, siis me ei teadnud tegelikku kolimise maksumust, aga tundub, et oleme enam-vähem õigesti prognoosinud," rääkis ta.

Kultuurikatel teistelegi lukus

Ka restoran Korsten, Armastus ja Hea Toit, mis Kultuurikatla külje all asub, on juuni lõpust novembri alguseni teistele külalistele suletud. Nimelt võitis Carmen Grupp, mille alla restoran kuulub, eesistumise toitlustamise hanke ja teenindab vaid eesistumisega seotud isikuid.

Kolima pidi ka loovagentuur Creative Fuel, kes jõudis Kultuurikatlaga kokkuleppele, et vahetab lihtsalt hoones asukohta. Kas ka selle eest kompensatsiooni maksti, Creative Fueli juhatuse liige Urmas Lilleorg öelda ei soovinud.

SAKSAMAA

Merkel lubab madalamaid makse

Saksamaa kantsler Angela Merkel lubab sakslastele neljandaks ametiajaks tagasivalimise korral madalamaid makse, täielikku tööhõivet ja rohkem uusi elamispindu.

SIRJE RANK
sirje.rank@aripaev.ee
Äripäev

Sõnum euroala partneritele on, et riikide võlakoorma jagamist ei pea Saksamaa ka edaspidi võimalikuks. Küll aga võib arutada euroala valuutafondi loomise üle, et rahaliit stabiilsemaks muuta, või kaaluda ettevõtete maksustamise määrade ühtlustamist, alustades Saksamaast endast ja Prantsusmaast.

Mullu Eestit väisates e-residendiks saanud Merkel lubab sakslastele ka digimajanduse ministrit, et valdkonda jõudsamalt arendada.

Esmaspäeval avaldas Angela Merkeli partei Kristlik Demokraatlik Liit (CDU) valimisplatvormi kolme kuu pärast Saksamaal toimuvateks parlamendivalimisteks.

Merkelil tugev toetus

Juba 12 aastat võimul olnud Merkel läheb valimistele favoriidina. Sotsiaaldemokraatide juhi, Euroopa Parlamendi endise presidendi Martin Schulzi jõuline toetuspuhang, mis SPD aasta alguses korraks isegi CDUst mööda viis, on raugenud. Osava poliitikuna pole Merkel vastastele palju ainest jätnud, millega valijate silmis eristuda.

"Platvorm ei anna Saksamaa majandusele kuigi palju uusi impulsse, kuid ei jäta ka sotsiaaldemokraatidele palju, mida rünnata," kommenteeris agentuurile Bloomberg panga ING Diba peaökonomist Carsten Brzeski.

Berenbergi panga peaökonomisti Holger Schmiedingi sõnul on CDU programmi kandev idee, et kui miski töötab, pole vaja seda parandama hakata. Merkelgi joonis alla, et nii hea nagu praegu, pole elu Saksamaal veel kunagi olnud.

Majandusel läheb tõesti hästi. Usaldusindeksid löövad rekordeid ja töötuse määr on 5,5%, mille Merkeli partei lubab viia aastaks 2025 alla 3% taset.

Pagulastega on keerulisem

Oodatust halvemini on kulgenud Saksamaale saabunud pagulaste tööle saamine. Läinud kuul möönis Saksamaa rände- ja integratsioonimister intervjuus ajalehele Financial Times, et kolm neljandikku pagulastest on viie aasta perspektiivis ilmselt ikka alles tööta. Kvalifikatsioon ja keeleoskus ei ole lihtsalt Saksamaal nõutud tasemel. Kui esimeste seas tulidki pagulasena arstid ja insenerid, siis järgmiste lainetena juba ka napi haridusega inimesed. Saksa tööturu ameti andmeil on hõive pagulaste seas

TASUB TEADA

Hea seis majanduses

Saksamaa keskpank prognoosib Saksamaale tänavu majanduskasvu 1,9%.
Tuleval aastal on kasvuprognoos 1,7% ja 2019. aastal 1,6%.
Töötuse määr on madalaimal tasemel kahe Saksamaa taasühendamisest.
Juuni keskel korraldatud arvamusküsitluste järgi toetas Angela Merkeli CDUd 38% küsitletutest ning SPDd 24%.

"Elame ilusaimal ja parimal Saksamaal, mis meil kunagi olnud on.
Angela Merkel

15%
on juunikuiste küsitluste järgi CDU edumaa sotsiaaldemokraatide ees.

- TÖÖRIISTAD
- ÄRITARBED
- KODU-JA KONTORIMÖÖBEL
- EHITUSMATERJALID
- ELEKTROONIKA
- SPORDIKAUBAD
- KODUMASINAD
- LAOSISUSTUS
- KODUKAUBAD
- EHITUSMASINAD
- VEESÕIDUKID
- VARUOSAD

MEIL ON SUUR VALIK NII UUT JA KASUTATUD KAUPA!!!

www.realisatsioonikeskus.ee
Ehituse 8, Haljala, Lääne-Virumaa
Tel +372 56 444 07
info@realisatsioonikeskus.ee

REALISATSIOONIKESKUS.EE

Saksamaa kantsler Angela Merkel avalikustas selle nädala hakul oma partei valimislubadused. FOTO: EPA

vaid 17%. Samas on Ifo instituudi uuringu järgi selliseid firmasid juba 22%, mis viimase aasta jooksul pagulasi on tööle võtnud.

Merkeli avatud ustega pagulaspoliitika oli põhjus, mis aastatel 2015–2016 CDU ja Merkeli populaarsusnäitajad alla viisid. Tänu ELi Türgiga sõlmitud kokkuleppele ja Balkani tee sulgemisele on pagulaste tulv vähenenud ja nii ei ole teema Saksamaa valimiskampaanias enam nii teravalt esil. Siiski tagab see sõja järel esimest korda paremäärmuslikule parteile (AfD) pääsu Saksamaa parlamenti. Merkeli sõnul ei või 2015. aastal juhtunu enam korduda. CDU Baieri sõsarpartei nõutud sisserände kvoote platvorm siiski ette ei näe. Probleemi põhjuste juurimiseks on CDU programmis "Marshalli plaan" Aafrikale.

Maksupoliitikaga toetab CDU eelkõige keskklassi ja peresid, saates ühtlasi tunnustava signaali hästi tasustatud oskustöölistele – CDU plaanib tõsta läve, millelt hakkab kehtima tulumaksu kõrgeim määr. Kokku lubatakse tulumaksu kergendust *ca* 15 miljardit eurot, millele lisanduksid maksusoodustused peredele – sotsiaalsed teemad on tugevalt esil ka konservatiivide platvormis.

Järk-järgult lubatakse lõpuks kaotada ka kahe Saksamaa taasühendamise järel kehtestatud 5,5% suurune solidaarsusmaks endise Ida-Saksamaa järeleaitamiseks. Makse tõsta CDU ei plaani – riigieelarve laekumine on olnud väga hea. Elamispindade probleemi leevendamiseks eelkõige suurlinnades lubab CDU mandaatperioodi jooksul juurde ehitada 1,5 miljonit uut elamut.

CDU programm toetab Euroopa Liidu tihendatud kaitsekoostööd ning sihib kaitsekulutustega 2% taset SKPst. Täiendust lubatakse ka politseijõududele.

Brexit ja Donald Trump

Saksamaa majanduse jaoks tulevad suuremad ohud liiga madalatest avaliku sektori investeeringutest, mille eest on majanduseksperdid juba aastaid hoiatanud. Samuti väliskeskkonnast – Brexitist, sest Suurbritannia on Saksamaa jaoks oluline eksporditurg, ja protektsionismist maailmakaubanduses, mida riskib õhutada USA presidendi kitsalt Ameerika huve rõhutav poliitika.

Ka Merkeli jaoks on raskeimad väljakutsed Euroopa ja rahvusvahelisel tasandil. Nädalavahetusel võõrustab Saksamaa kantsler Hamburgis G20 riikide tippkohtumist, mille eel ta on juba märkinud, et erimeelsustes USA uue presidendiga ta sellest kohtumisest läbimurret ei oota. "Me teame, milline on Ameerika valitsuse hoiak teatud küsimustes, ja me ei oota, et need hoiakud kahepäevase Hamburgi visiidiga muutuksid," ütles Merkel. Donald Trump on peale Merkeli pagulaspoliitika tauninud ka Saksamaa suurt kaubandusülejääki USAga.

Paremad on koostöö- ja reformiväljavaated Euroopas, kus Emmanuel Macroni valimine Prantsusmaa presidendiks on taaskäivitamas nn Prantsuse-Saksa mootorit, mis on varasematel aegadel ka ülejäänud Euroopat edasi vedanud. Kindlasti tahab Merkel jätkata Pariisi kliimaleppega, millest USA president läinud kuul lahti ütles.

Euroala reformidega seoses spekuleeritakse välismeedias agaralt, et Saksamaa võib järeleandlikkuse eest vastu nõuda Euroopa Keskpanga presidendi portfelli, kui Mario Draghi presidendimandaat 2019. aastal lõpeb. Kui ohjad saaks enda kätte praegune Bundesbanki president Jens Weidmann, võiks see aidata Saksa avalikkust lihtsamini euroala vajalike reformidega lepitada.

Parlamendivalimised Saksamaal toimuvad 24. septembril.

PEALINN

Sõõrumaa teeks lepingu eest kingituse

Kui Tallinn kaalub, kuidas lõpetada koolide renoveerimiseks ja hoolduseks sõlmitud lepingud eraettevõtjatega, siis Urmas Sõõrumaa pakub lepingutingimuste muutmist ja nelja uue võimlahoone ehitamist.

Kui linn lepingud lõpetaks, tuleks ettevõtjatele maksta hüvitist, mille suuruses kokku leppimine võib võtta kaua aega ja läbirääkimised on kestnud juba paar aastat, vahendas ERR.

Üks lahendus olukorrale ongi, et leping jääb kehtima, aga lepingutingimusi muudetakse. Selleks on Urmas Sõõrumaa ettevõte välja pakkunud, et ehitab linnale neli võimlahoonet lisatasuta juurde.

See suurendaks rendipinna mahtu 20 protsenti, mis teeks ka lepingute maksumuse samavõrra odavamaks. Linna juristid analüüsivad pakkumist.

Urmas Sõõrumaa ettevõtte Vivatex Holding OÜ, millega Tallinna linn sõlmis 30 aastaks viie Tallinna kooli haldamise lepingud, kasumlikkus on olnud 175–274%. FOTO: RAUL MEE

Omal ajal on linn sõlminud lepingud viie ettevõtjaga 30 aastaks. Nüüdseks on kooliarendajatele makstud üle 100 miljoni euro haldustasudeks.

Samuti on koolide haldusega tegelevad firmad paistnud silma kasumlikkusega – näiteks Sõõrumaa ettevõtte Vivatex Holding OÜ, millega Tallinn sõlmis 30 aastaks viie Tallinna kooli haldamise lepingud, kasumlikkus on olnud 175–274%.

Tallinna 16 kooli ja kahe lasteaia renoveerimiseks ja pikaajaliseks haldamiseks on Tallinn sõlminud eraettevõtjatega lepingud, mille järgi maksab ettevõtetele haldamise eest kopsakat renti.

ÄRIPÄEV.EE

merevarustus
Suvehooaja kampaania 2017
Jahtide, kaatrite ja paatide varustus parima hinnaga!

ICOM
329€
Icom käsijaam VHF IC-M93D
Kõige õhukesem veepinnale jääv käsijaam. Sisseehitatud GPS, aktiivne mürasummutus ning DSC funktsionaalsus. teevad IC-M93D'st parima saadaoleva käsijaama.

ICOM
299€
ICOM VHF GPS IC-M423G
Veekindel VHF raadiojaam sisseehitatud GPS vastuvõtjaga. Aktiivne mürasummutus, kanali vahetamise nupud mikrofonil, võimas 10w valjuhääldi.

59,95€
Kokkukäiv tool Yachting
Klassikaline kokkukäiv paaditool. Alumiiniumist raam, puidust käetoed ja Navy-Blue tumesinine kangas.

11,95€
450x300
Paadivaip
Tumesinine vaip libisemisvastase põhjaga.
450 x 300 11,95€
450 x 1500 34,95€

Tutvu kogu tootevalikuga internetis: www.merevarustus.ee
SCOUT NASA vespermarine ROBSHIP em-trak victron energy POWERDRIVE

PAKUME AIA- JA MOODULMAJU KOOS PAIGALDUSEGA

vaata lisa
www.bebris.lv
kirjuta info@fbm.ee
või helista 5694 9474

Võtmed kätte hinnad alates 4200.-
Arvestades Eestimaa suve on kõikidesse majadesse ka kamina paigalduse võimalus.
Oleme puitehitiste alal 16aastase kogemusega ning meie tooted vastavad ELi ja USA standarditele.

VASTULAUSE

Laim kahjustab tööd lastega

Äripäev avaldas lood, kus väidetakse, et mina ja minuga seotud organisatsioonid rikastusid sotsiaalraha arvel. Avaldatu ei vasta tõele.

Artiklis tõlgendatakse auditites viidatud vajakajäämisi, mille kõrvaldamisega tegeleme, pettustena. Oma vigu tunnistame, kuid mingit petmist ega tahtlikke rikkumisi ei ole.

1. juunil ilmunud artikli pealkiri "Miljonid lastetoetust kadus musta auku" Äripäeva esikaanel eksitab lugejat. Kõik Fyrlykta tehtud maksed on jälgitavad, olemas on saldovõrdlused makse saajatega. Fyrlykta aastaaruandeid on auditeerinud rahvusvaheline audiitori- ja konsultatsioonifirma BDO ja audiitor ei ole teinud aastaaruannete kohta ühtegi märkust.

Lause "Norra riik on algatanud uurimise võimaliku pettuse kohta…" on otsene vale. Norra riik ei ole alustanud uurimist pettuse kohta.

Lause "Salström-Leyhi võrgustiku Norra rakuke Fyrlykta jõudis vastutavale ministeeriumile Bufdirile üle kolme aasta aina kallimaid teenuseid müüa, enne kui ministeeriumist hakati esitama küsimusi, miks teenis mittetulundusühing mitukümmend miljonit krooni kasumit ja kuhu teenitud raha kadus" on valeväide. Audiitorifirma Deloitte ütleb raportis, et Fyrlykta hinnad on tavalised ja need ei ole kõrgemad kui teistel sarnastel organisatsioonidel. "Kuna perioodil jaanuarist 2016 kuni märtsini 2017 pole Fyrlykta hinnad olnud kõrgemad kui teistel mittetulundus- või erasektori teenusepakkujatel, pole Bufetati (Norra vastav riigiamet) kulud olnud suuremad, kui neil oleks olnud teenuse ostmisel teistelt pakkujatelt."

Äripäevas 12. juunil ilmunud artikli pealkiri "Audit: Eestis tegutsev ärimees pettis Norra riigilt miljoneid" on Salström-Leyhi sõnul meelevaldne ja pahatahtlik väljamõeldis.

"Norra riigilt ligi 50 miljonit kasulastele mõeldud eurot saanud Eestis elava Peer Salström-Leyhi sihtasutus rikastus sotsiaalraha arvel ja viis miljoneid riigist välja, sh Eestisse. Sellisele järeldusele jõudis täna Norras avaldatud rahvusvahelise audiitorifirma Deloitte'i audit…"

Tegemist on valeväitega, audiitorfirma Deloitte'i auditis puudub artiklis kirjas olnud järeldus.

"… järgimata lepingus nõutud mittetulunduslikkuse põhimõtteid."

Deloitte'i audit järeldas, et mittetulunduslikkuse põhimõtted ei ole Norras üheselt määratletavad ja jättis hinnangu andmata, kas Fyrlykta on mittetulunduslik või mitte.

LOE VEEBIST ÄRIPÄEVA KOMMENTAARE VASTULAUSELE.

PEER SALSTRÖM-LEYH
Fyrlykta rajaja

Oma vigu tunnistame, kuid mingit petmist ega tahtlikke rikkumisi ei ole.

Äripäev

Peatoimetaja: Meelis Mandel
Väljaandja: AS Äripäev
Vana-Lõuna 39/1, 19094 Tallinn
telefon:
(372) 667 0195,
(372) 667 0222

Toimetus:
e-post: aripaev@aripaev.ee
tel: (372) 667 0111
Reklaamiosakond:
e-post: reklaam@aripaev.ee
tel: (372) 667 0105
Tellimine ja levi:
e-post: register@aripaev.ee
tel: (372) 667 0099
Tellimine internetis:
www.aripaev.ee/tellimine

Äripäeva tellija eelised – ostukeskkond privileeg.aripaev.ee ja soodsaim võimalus soetada Äripäeva raamatuklubi raamatuid.
Äripäev veebis: **www.aripaev.ee**
Trükk AS Kroonpress

Toimetus võtab endale õiguse kirju ja kaastöid vajaduse korral lühendada. Toimetus kaastöid ei tagasta. Kõik ajalehes Äripäev ja tema lisades avaldatud artiklid, fotod, teabegraafika (sh päevakajalisel, majanduslikul, poliitilisel või religioossel teemal) on autoriõigusega kaitstud teosed ning nende reprodutseerimine, levitamine ning edastamine mis tahes kujul on ilma ASi Äripäev kirjaliku nõusolekuta keelatud. Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eall.ee või tel (372) 646 3363.

KOLUMNISTIDE KOLMAPÄEV

Igor Rõtov | Meelis Mandel | Aivar Hundimägi | Anvar Samost | Raivo Hein | Tarmo Tanilas

Roheinvestori dilemmad

Rohetööstus ei saa eksisteerida ilma naftata, inimtöökäteta, jäätmeid tootmata.

Maal olles avastasin endas ökoinimese. Päev läbi õues aiatöid rassinud, meenus õhtul pärast sauna, et võiks veidikene ka süüa. Kuna maale tulles olin unustanud poest läbi minna, siis külmkapis suurt miskit polnud. Selline hea väsimus kontides, otsustasin siiski külapoodi minna, et midagi toidulauale osta. Grillvorstikesi või suitsuribitüki, oli esimene mõte.

Maal elades peab kõigega arvestama. Eesmärk on kulusid optimeerida nii palju kui võimalik. Vahemaad on suured ja kui neid pidevalt tühjalt läbida, kulutab see väga suure hulga energiast. Hea näide on mul taluõu, mis on umbes hektari suurune. Kui ühes otsas toimetad ja siis avastad, et sul on haamrit vaja, mis garaaži ununes, peab läbima üle saja meetri, et seda ära tuua. Kui jätad poest läbi käimata, pead autoga, rattaga või jalgsi läbima 10 kilomeetrit, et toitu osta.

Viga maksab maal rohkem

Samamoodi pead jälgima, et soojuspump aidas niisama tööle ei jääks, kui seal kedagi pole. Kas vannitoa põrandakütte on alla keeratud, kui pikemaks ajaks jälle linna lähen. Sellesama energia kokkuhoiu nimel kasvatame perega juurikad kõik omaenese põllul, tomatid ja maitsetaimed kasvuhoones, suurema murutraktori ostmise asemel rentisin tuttavalt talumehelt lambad, et naaberkrunt ilusti niidetud oleks ilma mure ja lisaenergiata.

Tarkus tuleb aastatega. Suur majapidamine nõuab suuri kütmiskulusid. Ahjuküttele lisaks on majja paigaldatud õhksoojuspump, igavesti hea vidin. Peale üldise elektrivajaduse tahab pump saada eriti külmal ajal toda energiaollust mehemoodi. Et vähendada oma kulusid energiale, lisasin heinamaa peale 20 kW jagu päikesepaneele. Paneelitehnoloogia on juba päris odavaks läinud ja Eesti saared, mis on päikeseküllaseim koht riigis, lubab taastuvenergiat ammutada vägagi efektiivsel tasemel. Praegu katab päikeseenergia aastane tootlus kolmandiku ülekordajaga kogu talupidamise aastase elektrivajaduse. Muidugi, optimeerimine ehk energia salvestamine akudesse on veel tegemata. See muudab efektiivsuse väiksemaks, sest kuigi ületoodang läheb võrku n-ö hoiustamisele ja elektrifirma selle eest maksab, siis näiteks pimedal ajal, kui tootmist ei toimu, tuleb seesama energia võrgust tagasi osta ja seda juba lisavõrgutasuga.

RAIVO HEIN
investor

Ei ole patt investeerida rohelisse, kuid ma ei ütle ära ka hea tootlusega õllefirma aktsiast.

Päikeseenergia tasuvusaeg on praegu umbes 7–14 aastat, olenevalt asukohast ja jaama maksumusest. Selle ekvivalent on keskmiselt 10% tootlust aastas paneelide investeeringust, mis tänapäeva olematute deposiidi intresside kõrval on lausa suurepärane. Niisiis, hea investeering! Eriti arvestades elektriautoga, mida nüüd otse Päikeselt võetud energiaga täidan.

Kõikide elusolendite sisse on programmeeritud soov võimalikult väikese energiakuluga saada võimalikult suurt tootlust. Kui vähegi võimalik, on inimene laisk nii kaua, kui toit iseenesest suhu tuleb.

Kuidas on laiskus seotud investeerimise ja rohetööstusega?

Nagu näha, olen teinud päris mitu investeeringut nii-öelda öko- ja taastuvtööstusse. See on ka loogiline. Tootlus ja tasuvusnäitajad on head ja iga oma portfelli hajutav investor peaks vaatama selliseid võimalusi. Küll aga ei jäta ma sellepärast investeerimist patutööstusesse – alkohol, tubakas, kaitsetööstus, kasiinondus, liigkasuvõtmine (pangandus). Muidugi ka teistesse legaalsetesse eluvaldkondadesse, mis tõotavad head tootlust. Ma olen ju laisk.

Ainult ökost ei piisa

Kõik siin ilmas on tasakaalus. Elektriautode tootmine on väga suure CO_2 emissiooniga tegevus. Taimekasvatuse veevajadus on ääretu. Kilekotte kasutame kõik. Ka mõni paadunud vegan kasutab oma jalgade katteks nahast varje. Sõidame bensiiniautodega tööle, koju, puhkusele. Kui palju sa toitu kodus prügikasti viskad?

Kogu maailma käigus hoidmine on väga kallis tegevus. Investeerides vaid rohetööstusse, peaksid sa olema üdini roheline ja öko-mõko. Samas, rohetööstus ei saa eksisteerida ilma naftata, inimtöökäteta, jäätmeid tootmata. Dilemma?

Kõik see on paratamatus, kuni päikesepaneelide efektiivsus ületab umbes 86%. Sellest hetkest maailm muutub, kuna tasuta ja piiramatul hulgal päikeseenergiat saab muundada peaaegu ilma kadudeta elektriks. Lõpeb nafta ajastu ja algab jätkusuutliku energia aeg. Seniks aga ei ole patt investeerida rohelisse, kuid ma ei ütle ära ka hea tootlusega õllefirma aktsiast.

Tollel õhtul jätsin ma maal poodi siiski minemata. Tõin keldrist kartulit, põllult sibulat, praadisin päevalilleõlis need ära ja väga maitsev õhtusöök sai koos õllega, mille leidsin rehe alt külmkapist. Puhas ökotoit. Nagu veganile ja roheinvestorile kombeks!

KOMMENTAAR

Lõpp skeemile tooda-tarbi-viska ära

Inimeste omandusse ei saa ressurssi ega tooteid päriseks anda, sest nad ei suuda piisavalt säästlikult toimetada.

Digiäri ja teenussektori vingele kasvule vaatamata on majanduse baas ikka veel loodusvarad: biomass, metallid, vesi, mineraalid. Need ressursid on ammendumas. Majanduskasvu ja materjalikasutuse vahel on selge võrdeline seos, mis paistab kätte majanduslanguse aegadel. Nagu selgub, kergitab materjalikasutust tarbimine, mitte niivõrd rahvastiku kasv.

Ainuke alternatiiv majandustegevuse elus hoidmiseks on ringmajanduse ja biomajanduse juurutamine. See tähendab materjalide taas-, ring- ja uuskasutust. Kaob jäätmete mõiste, iga tükk tuleb parimal võimalikul moel uuesti kasutusse võtta. Tooda-tarbi-viska minema lineaarne mudel ei sobi tänapäeva. Et tegemist on süsteemi muutusega, siis ei piisa sellest, kui poogime ringkasutuse lineaarse mudeli külge. See tähendab kogu tootmise ja tarbimise ümber kujundamist.

MADIS TILGA
Põhjamaade
Ministrite Nõukogu
Eesti esinduse nõunik

Kaob jäätmete mõiste, iga tükk tuleb parimal võimalikul moel uuesti kasutusse võtta.

Omamise asemel kasutame

Tarbija jaoks on ringmajanduse üks väljendusviis see, et omamise asemel hakkame kõike rentima ja ostma teenusena. Ostame külmutus-, pesupesemis-, transpordi- ja käekotiteenust. Inimeste omandusse ei saa enam ressurssi-tooteid päriseks anda, sest ilmselt ei suuda nad piisavalt säästlikult toimetada ja ressursivoogude haldamine muutub keerukaks.

Ideaalis peaks tekkima ka nn virtuaalne ressursside pank, mis võimaldab määrata ressursile õiglase hinna ettevõtte jätkusuutlikkust kirjeldava litsentsi alusel. Hinna määramine kujuneb muidugi keeruliseks, sest senimaani väljendub ressursside hind pigem selle hankimise ja töötlemisega seotud kuludes. Materjalil endal hind justkui puudub.

Rida ettevõtteid on igatahes otsa lahti teinud. Jaapani väikefarmer, kes suudab oma väikselt põllult saada kuni 50% suurema saagi võrreldes tavapärase intensiivviljelusega, sest ta on loonud ökosüsteemi, kus taimekahjurid on toiduks partidele, oma roll on kaladel jne, kasutamata seejuures pestitsiide ja mineraalväetisi. Renault, kes kogub vanade autode juppe, korrastab need ning pakub varuosadena kasutatud autodele – pole ju mõtet vanale autole uut varuosa toota. Islandlased suudavad kalast kasutada juba 80%, teha sellest ilutooteid, toidulisandeid, ehteid ja nahakudede taastamise plaastreid. Šotlased pruulivad õlut leiva jääkidest. Google remondib oma servereid, taastab juppe ja hangeldab varuosadega järelturul. Või olgu meie omamaised näited – Reet Ausi välja töötatud rõivatööstuse jääkide kasutamise süsteem, okastest tehtud sisekujundus- ja akustikapaneelid OKKA või noorte teadlaste jääkželatiinist loodud uus nahaidentne materjal Gelatex rõivatööstusele. Rootsis avati maailma esimene ostukeskus, kus müüakse ainult taaskasutatud, parandatud ja uuskasutusväärtusega kraami.

Tulevik on kohal, aga pole veel kõigile näha.

JUHTKIRI

See halb suhe pidanuks ammu lõppema

Tallinnal on aeg pääseda pikast ahistavast suhtest koole haldavate firmadega.

Valimisvõitlus on tõstatanud Tallinna koolide halduslepingute küsimuse ja väga hea, et tõstatas. Need linna maksumaksjatele kahjulikud lepingud tulebki ära lõpetada.

Loomulikult on tore, kui lapsed õpivad korralikes koolides, ja loomulikult ei saa koolide remondiga venitada, sest muidu saab kooliaeg enne läbi, kui lapse silmad seda ilu näevad. Selle tõi Tallinna linnavalitsus põhjenduseks, miks ta 2006. aastal eraettevõtetega koolide korrastamiseks lepingu sõlmis. Kaugeltki ei pea see aga tähendama, et ehitajate poole kaldu lepingud peaksid garanteerima neile kord tehtud töö ja panustatud raha eest eluaegse teenistuse.

Ühel on vajadus, teisel lahendus

Tõsi on see, et sel ajal Tallinn enam koolimaju remontida poleks saanud sel lihtsal põhjusel, et oli juba viimase piirini laene võtnud. Koolid nii südameasi polnud, et oleks sellesse täislaenamise lainesse mahtunud – valikute küsimus.

Sealt edasi võis tõesti kaaluda koostööd eraettevõtetega, kes kooliremondid oma kuluridadesse kirja paneks. Neile sobivatel tingimustel.

Pealinn vabaneb koolide remondi ja nende hilisema korrashoiu koormast, ettevõtted teevad seda, mida nad oskavad, mis saaks siin valesti minna?

Esimese ja kõige tähtsama asjana: lepingute juurde pääsesid vähesed väljavalitud. Ettevõtted, kes 30 järgmist aastat koole haldaks, valiti kinnisel konkursil, kuhu linnavalitsus ise osalejad valis. Ei mingit avalikku võistupakkumist. Meeldetuletuseks, võimul oli sel ajal Keskerakond ja linnapea Jüri Ratas. Kahe ülejäänud konkursile kutsutud firma pakkumistes leiti puudusi, võitjaks valiti Keskerakonnale lähedal seisvate ärimeeste Urmas Sõõrumaa ja Oliver Kruuda firmad.

Kruuda firma on vahepeal mitu korda omanikku vahetanud ja kuulub nüüd suuremas osas ehitusärimeestele Jaanus Otsale ja Olaf Hermanile. Siin peitub ka veel üks küsitavus, nimelt on nende kõrval üks BCA Centeri omanikke varjatud Luksemburgis registreeritud ettevõtte taha.

Ja kui esimestele koolide haldamise lepingutele järgnesid teised, linna jaoks veidi parematel tingimustel, siis tegijad jäid ikka suures osas samaks. Nii ka munitsipaalmajade ehitamisel, üks ja sama ring. Mainitutele lisaks Aivar Tuulberg, Raivo Rand, Tiit ja Toomas Kõuhkna, Kaupo Kolsar ja Kajar Kruus.

Unistuste olukord

Peale selle on küsimus hinnas, algusest peale nimetati lepinguid kuldseteks. Neisse kirja saanud haldustasu ületas märgatavalt senini asjaga tegelenud Riigi Kinnisvara ASi küsitud summat. Ja kuldsed on nad tõesti ka olnud: Äripäev kirjutas 2015. aastal, et iga kolmas euro, mida Tallinn koolide ja lasteaedade remondi-haldamise ning munitsipaalkorterite rentimise eest maksis, läks ettevõtjatele kasumiks. Kõnekas on ka ühe koolide haldaja tõdemus majandusaasta aruandes: makromajanduslikud ja majandustsükli muutused ettevõtte igapäevategevusele olulist mõju ei oma. Ja nii mitukümmend aastat järjest – unistus, mitte elu.

Maksumaksjal on tulnud see kinni maksta, kuigi püsib küsimus, on see siis nüüd korruptsioon või lausrumalus.

Kõik linnapeakandidaadid on lepingu ülevaatamise poolt, kaks nõuavad sõnaselgelt lõpetamist. Oleks tõesti aeg. Kui lepingud on kirjutatud kaitsma eelkõige ettevõtjaid, tuleb ühekordne trahv ära maksta, aga ahistav suhe saab läbi.

REPLIIK

Eesti firmad võtavad ekspordis positsioone üle

Kohalikku toodangut eksportivad ettevõtted on suutnud konkurente edestada, kui vaadelda reeksporti konkurentide toodanguna.

KRISTO AAB
Eesti Panga ökonomist

Suurem kohalikku päritolu toodangu osakaal ekspordis ei tähenda tingimata tegevusala suuremat lisandväärtust.

Aastatel 2013–2015 kauba eksport tervikuna vähenes, kuid Eesti päritolu kaupade eksport püsis enam-vähem ühel tasemel. Seetõttu oli ekspordi languse mõju majandusele neil aastail tagasihoidlikum, kui kogueksporti kahanemine andis alust arvata.

Eesti päritolu kaupade väljavedu on viimasel neljal aastal kasvanud ligikaudu 3% ja reeksport vähenenud umbes 14%. Selle tulemusena on Eesti päritolu ekspordi osakaal kogueksportis 4 protsendipunkti võrra suurenenud – 68%-lt 72%-le.

Järjest suurema osa kaupade kohapeal tootmine loob head tingimused kohalike ettevõtete tihedamaks koostööks kogu väärtusahela ulatuses, alates idee väljatöötamisest ja toormaterjali tarnimisest kuni turustamiseni. Suurema lisandväärtusega tegevused asuvad tavaliselt väärtusahela alguses (tootekontseptsioon, patendid jne) või lõpufaasis (turustamine) ehk mida laiemalt kohalikud ettevõtted ahelas paiknevad, seda rohkem lisandväärtust majanduses luuakse.

Statistikaameti andmed ei sisalda aga teavet, kui suur osa kaupade tootmisel või töötlemisel loodavast lisandväärtusest tekib Eestis, mis võib kaubarühmade lõikes olla väga erinev. Suurem kohalikku päritolu toodangu osakaal ekspordis ei tähenda tingimata tegevusala suuremat lisandväärtust.

Väljavõte Eesti Panga blogist.

ÄRIPÄEV EETRIS

Börsiguru õppetunnid kauplemisest

Investor Toomase juhitud vestlusringis räägivad Soome börsiguru Seppo Saario ning investorid Tõnn Talpsepp ja Igor Dorošenko sellest, kellele sobib börsil kauplemine, kuidas sellega jõukaks saada ja milliseid vigu vältida.

Raadiosaadet "Äripäev eetris" saab kuulata Äripäeva veebis, tellida iTunesis ja alla laadida Soundcloudis.

27.07

külastab Venemaa president Vladimir Putin Soomet, kui Savonlinna ooperipäevadel esineb Moskva Suur Teater.

UC RENT
ESINEMISLAVAD | TELLINGUD
TELGID | SOOJAKUD | PIIRDEAIAD
TRIBÜÜNID | ILMASTIKUKAITSED
LAOHALLID | MÖÖBEL ÜRITUSTELE
RENT, MÜÜK ja PAIGALDUS
tel +372 51 75 920 | www.ucrent.ee

LADUKS

www.laduks.ee
TÖÖSTUSUKSED
TULETÕKKEUKSED
LAADIMISSEADMED
MÜÜK | PAIGALDUS | HOOLDUS
5 AASTAT EDUKAID PROJEKTE
tel 6 803 505 mob 56 505 898 info@laduks.ee

toimetaja Juhan Lang
tel 667 0136
juhan.lang@aripaev.ee

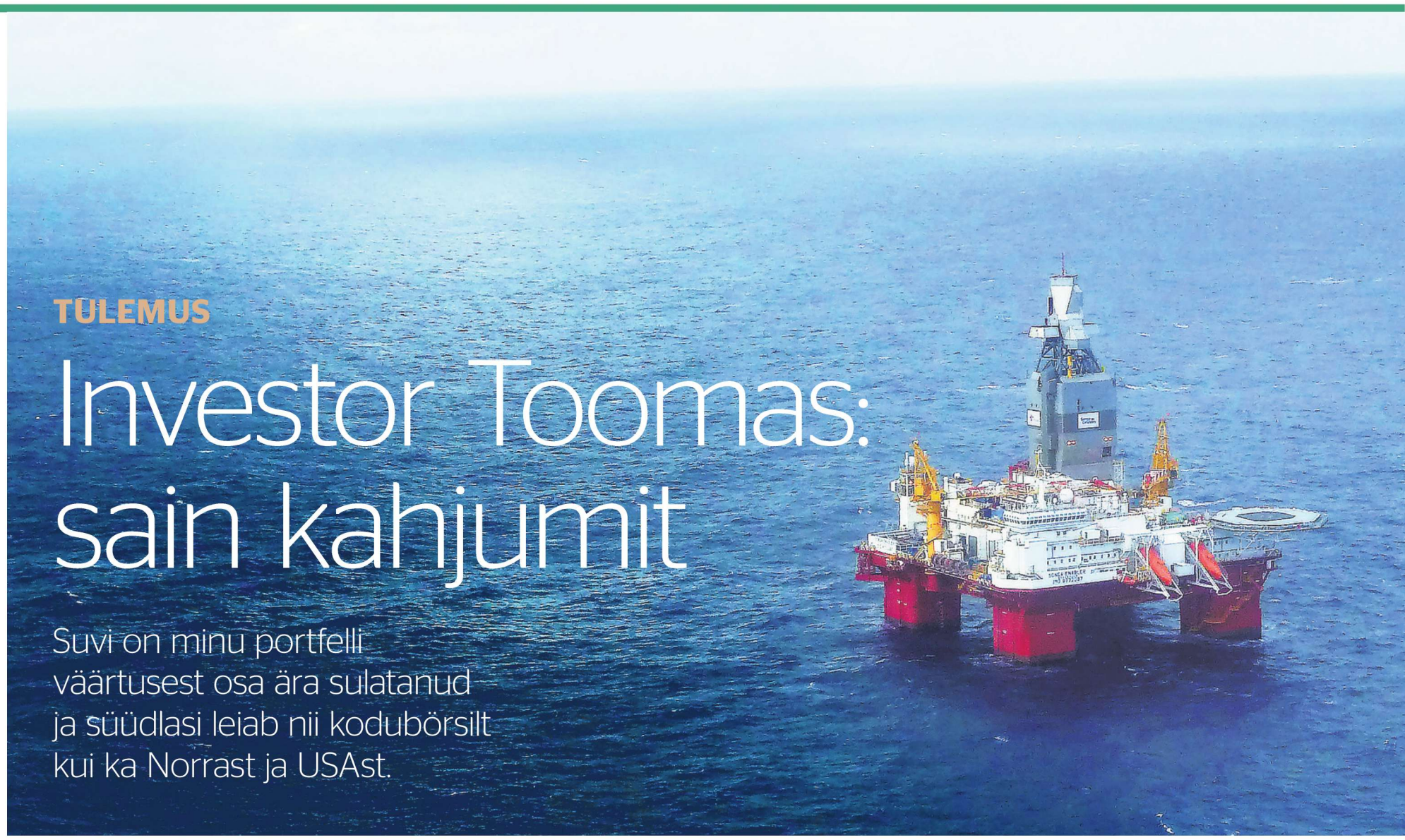

▶ Investor Toomase lootused on Brasiilias, samuti proovib Brasiilias läbi lüüa Statoil. Fotol Statoili naftaplatvorm Barentsi merel.
FOTO: BLOOMBERG

TULEMUS

Investor Toomas: sain kahjumit

Suvi on minu portfelli väärtusest osa ära sulatanud ja süüdlasi leiab nii kodubörsilt kui ka Norrast ja USAst.

Nõudlus toorainete järele on vähenenud, hinnad langevad, korruptsioon lokkab. Usun, et Brasiilia börs on maailmas üks väheseid, mida lahutab kõigi aegade tipust tükk maad.

INVESTOR TOOMAS
investor.toomas@aripaev.ee

Äripäev

Minu portfelli maht kahanes möödunud kuul 1,73 protsenti ning selle väärtus oli juuni lõpu seisuga 275 743,16 eurot. See tähendab, et kuu ajaga jäin 4866,75 euro võrra vaesemaks.

Juunis oli minu portfelli suurim langeja Apple, mille turuväärtus kahanes 5,97 protsendi võrra. Samuti kaotasid väärtust Statoil (–5,87%), Apranga (–4,14%) ja Tallink (–3,54%).

Minu portfelli suurimad tõusjad olid kodumaine kasiinoettevõte Olympic Entertainment Group ja Warren Buffetti konglomeraat Berkshire Hathaway. Hea üllatuse valmistas mulle ka veel eelmistel kuudel miinust näidanud Baltic Horizon Fund.

Möödunud kuul sain ka dividende. Kõige kopsakam summa ehk 743,27 eurot potsatas minu kontole Norra lõhekasvatajalt Leroy Seafood. Natuke rohkem kui 100 eurot tuli Statoililt ja USA tehnoloogiahiid Microsoft andis minu portfelli 87,77 eurot. Esimese dividendi sain ka Brasiilia fondilt (EWZ), mis on minu portfellis olnud üksnes nädalapäevad. Peale selle laekus mu kontole 122,5 eurot intressitulu Inbanki allutatud võlakirjadest.

PORTFELL

Portfelli väärtus juunis kahanes

investor Toomase aktsiaportfell seisuga 30.06.2017

aktsia	kogus	soetus	hind	väärtus, €	% portfellist*	kasum, €	tõus, %
Microsoft	**412**	**26,18**	**68,93**	**24885,35**	**9,02**	**15441,78**	**163,31**
Leroy Seafood	6400	21,38	45,35	30323,99	11,00	16106,03	112,09
Apple	94	74,21	144,02	11 862,85	4,30	5755,22	94,08
Ryanair	221	12,11	17,76	3926,07	1,42	1248,2	46,63
Apranga	6000	1,89	2,55	15300	5,55	3965,85	34,99
Berkshire'i B-aktsia	55	145,98	169,37	8162,77	2,96	1128,76	16,02
Statoil	615	120,08	138,4	8892,84	3,23	1183	15,26
LHV allutatud võlakiri	10	1000,32	1101,38	11013,75	3,99	1010,56	10,1
Inbanki allutatud võlakiri	7	1000,46	1090,78	7635,44	2,77	632,24	9,03
Tallink	11900	0,85	0,91	10 829	3,93	763,44	7,58
Olympic EG	5000	1,64	1,73	8650	3,14	426,78	5,19
Baltic Horizon Fund	7430	1,35	1,33	9881,9	3,58	–123,5	–1,23
iShares MSCI Brazil Capped (EWZ)**	100	34,61	34,14	2991,59	1,08	–41	–1,35

soetus ja hind – kohalikus valuutas, *arvestades vaba raha osakaalu, **portfellis 19. juuni 2017 seisuga, komisjonitasu 14,13 EUR

ALLIKAS: SWEDBANK, ÄRIPÄEV

Käisin ostlemas

Juuni suursündmus oli minu jaoks hoopis uus tehing. Soetasin 19. juunil New Yorgi börsilt dollaris kaupleva ja Brasiilia käegule panustava ETFi 100 osakut hinnaga 34,61 dollarit tükk. EWZi sümboli alt leitav börsil kaubeldav fond investeerib suurtesse ja keskmistesse Brasiilia ettevõtetesse ja hõlmab 85 protsenti turust.

Suurima osakaalu instrumendist moodustab finantssektor ja ETFi aastane haldustasu on 0,63 protsenti. Dividenditootlus on 1,7 protsenti. Soovisin selle ostuga panustada regiooni majanduse taastumisele. Suurt huvi Brasiilia vastu tundsin viimaste aastate sündmuste tõttu. Riigi majandus on olnud mitu aastat järjest languses, inflatsioon ja intressimäärad on kõrged ja tööpuudus suur. Nõudlus tooraine-

Äripäeva Akadeemia

Läbirääkimiste psühholoogia

22.08.2017
Arno Baltin
359 € (km-ga 430,80 €)
Kehtib kuni 12.07.17
Tavahind: 399 € (km-ga 478,80 €)

Kuidas mõista ja juhtida läbirääkimisi kõigi meeltega?

Info ja registreerimine: Inge Lauri / tel: 667 0212 / e-post: inge.lauri@aripaev.ee / akadeemia.aripaev.ee

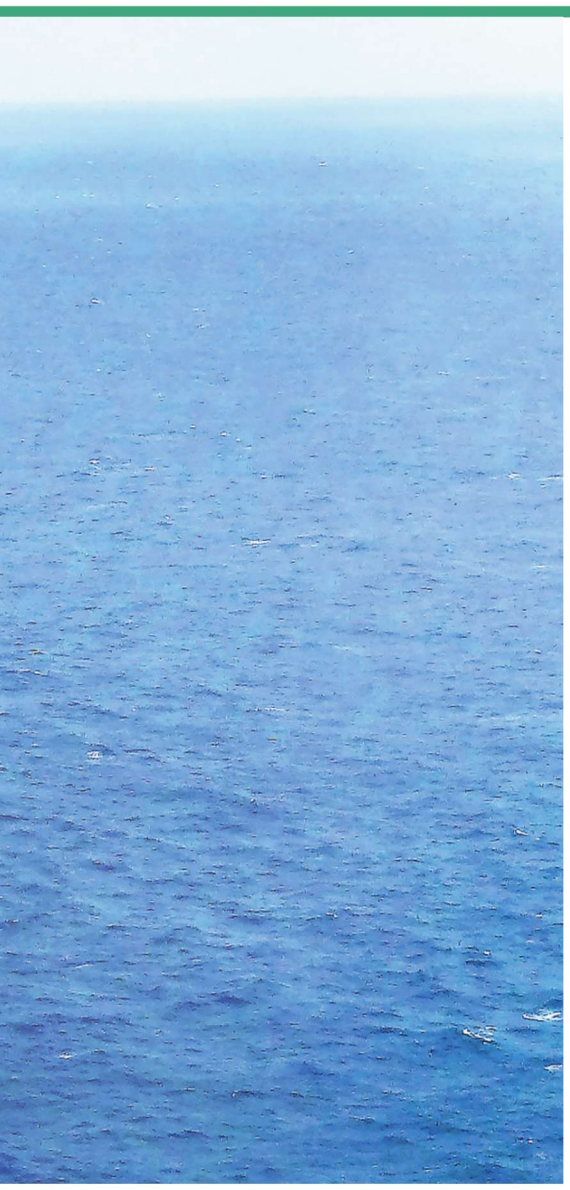

te järele on vähenenud, hinnad langevad, korruptsioon lokkab. Usun, et Brasiilia börs on maailmas üks väheseid, mida lahutab kõigi aegade tipust tükk maad.

Lootust helgemale tulevikule annab mulle Brasiilia korruptsioonivastane võitlus, mis on juba andnud tulemusi. Töös on majandusreformid ja poliitilise kriisi kiuste näitab majandus elavnemise märke. Aastatagusega võrreldes on ka inflatsioon aeglustunud. Seega usun, et riski-tulu suhtel pole väga viga.

Murelaps Statoil

Minu portfelli üks suuremaid langejaid oli Statoil, mille turuväärtus kahanes 5,87 protsendi võrra. Aasta algusest on aktsia langenud pea 12 protsenti. Norra naftafirma käekäiku mõjutab tublisti musta kulla langenud hind.

Positiivsust lisab minusse tõsiasi, et Statoil on hoolimata raskest turuolukorrast käivet ja kasumit mitmekordistanud. Puhaskasum kasvas võrreldes möödunud aasta kevadega 0,4 miljardi dollari võrra ja tootmismaht 5 protsenti. Samuti suutis naftakontsern aasta esimeses kvartalis võlakoormat vähendada: 35,6 protsendilt 30 protsendile. Samuti vallutab naftahiid usinalt uusi alasid. Näiteks on plaanis 2020. aastal hakata naftat kaevandama Norra merest Njordi ja Bauge piirkonnast. Peale selle on plaanis kolmekordistada tootmine Brasiilias, kus Statoil tegutseb praegu peamiselt Peregrino naftaväljal. Sinna on investeeritud juba üle 10 miljardi dollari, mis teeb neist Brasiilias suurima välismaise naftatootja. Kuna Statoil plaanib Brasiilias veelgi laieneda ja võidelda Carcara leiukoha uue "omaniku" staatuse pärast, ei näe ma aktsiale ka tulevikus suurt ohtu. Samas ka mitte suurt kasvu.

Praeguse riski-tulu suhte juures, kus Statoil moodustab minu portfellist ligikaudu 3 protsenti, plaanin aktsiaid hoida.

Ladvaõun – kas peaksin ära noppima?

Portfelli suurim kukkuja oli USA tehnoloogiahiid Apple, mille aktsia odavnes pea kuus protsenti. Õunafirma hinnasihti on langetanud ka analüütikud.

Leitakse, et Apple'i aktsia hinda on juba praegu sisse arvestatud sügisel turule tulev uus iPhone. See tähendab, et suurt aktsia kallinemist oodata ei ole. Teisalt, kui uus toode peaks investoritele pettumuse valmistama, väljendub see ka aktsia hinnas. Samuti nähakse uue iPhone'i kasutajate hulgas peamiselt neid, kes on Apple'i toodetega juba harjunud ja neid iga päev kasutavad. Seetõttu on näiteks Jaapani investeerimispank Mizuho Securities alandanud Apple'i hinnasihi 160 dollarilt 150 dollarile. Negatiivsemalt meelestatud analüütikud leiavad, et aktsia õiglane väärtus on 145 dollari juures ja paljud reitingufirmad on andnud neutraalse ostusoovituse.

Kui hinnasihid paika peavad, kaupleb Apple'i aktsia praegu tipu ligidal. Analüütikute hinnanguid vaadates pole praegu 144 dollarit maksval õunafirma aktsial enam kuhugi kasvada. Kindlasti on aktsia omanikel mõttekoht, kas oleks mõistlik oma positsioonist kasumit võtta.

EDETABEL

Rõõmustavad numbrid kasiinoärist, õunafirma vajus

	hinna muutus juunis, %	dividend/ intressitulu, €
▲		
Olympic EG	**2,38**	
Berkshire'i B-aktsia	1,97	
Baltic Horizon Fund	1,54	
▼		
Apple	**-5,97**	
Statoil	-5,87	103,2
Apranga	-4,14	
Tallink	-3,54	
Inbanki allutatud võlakiri	-2,7	122,5
Microsoft	-1,61	98,77
Leroy Seafood	-1,45	743,27
LHV allutatud võlakiri	-0,9	
Ryanair	-0,78	
iShares MSCI Brazil Capped*	-0,37	17,01

*Seisuga alates 19.07 2017, mil investor Toomas selle oma portfelli soetas

ALLIKAS: BLOOMBERG, ÄRIPÄEV

TALLINNA BÖRS

Tallinki suuromanik tegi aktsiatega vangerduse

Baltic Cruises Holding L.P, millele möödunud nädala alguses kuulus 18,17 protsenti Tallinki aktsiatest, on osaluse vähendanud 16,10 protsendile.

Börsiettevõtete aktsiaraamatust selgub, et kui möödunud teisipäeval kuulus Baltic Cruises Holdingule 121,6 miljonit Tallinki aktsiat, siis nüüdseks on kogus vähenenud 107,8 miljoni aktsia peale.

Ülejäänud aktsiad on liikunud emaühingu Citigroup Venture Capital International alla. Nüüd kuulub CVCI-le 2,07protsendine osalus ehk 13,8 miljonit aktsiat. Et Tallink maksab tänavu investorile dividendi 0,03 eurot aktsia kohta, siis saaks ettevõte ligi 3,7 miljonit eurot dividende.

5

aastat tagasi tõusis Baltic Cruises Holding Tallinki suuromanike ringi, kui ostis 116,56 miljoni euro eest 15,73protsendise osaluse.

Baltic Cruises Holding L.P on Suurbritannia ettevõte, Citi Venture Capital International (CVCI) Growth Fund II tütarfirma.

Viimane on rahvusvaheline erakapitaliinvesteeringuid haldav ettevõte.

Baltic Cruises Holding tõusis Tallinki suuromanike ringi 2012. aasta lõpus.

ÄRIPÄEV.EE

KOMMERTSPANKADE INTRESSITOOTED — REKLAAM

Tähtajaline hoius EUR, %

	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	2 aastat	3 aastat	üle 5 aasta	min summa
Danske Bank	kontakteeruge pangaga									
Tallinna Äripank	0,10	0,15	0,20	0,40	0,50/1,50	0,60/1,60	0,70/1,70	-	-	200
Tallinna Äripank (3)	0,25	0,30	0,35	0,55	0,65	0,75	0,85	-	-	200
Citadele Pank	-	-	-	0,01	0,01	0,20	0,35	0,75	-	150
Versobank	0,40	0,50	0,60	0,75	0,75	1,15	1,25	1,35	-	350
DNB	0,01	0,05	0,09	0,18	0,21	0,23	0,28	0,33	-	100
Krediidipank	0,10	0,10	0,30	0,60	0,90	1,50	1,70	1,80	2,00	100/200 (4)
Inbank	-	-	0,50	0,75	1,00	1,25	1,75	2,00	-	500

Jooksev hoius EUR, %

	keskmiselt kuu jäägilt	kuu püsijäägilt
Danske Bank	kontakteeruge pangaga	
Tallinna Äripank	-	0,00
Tallinna Äripank (3)	-	0,00
Citadele Pank	-	-
Versobank	0,00	0,00
DNB	0,05 (7)	-
Krediidipank	-	0,01
Inbank	-	-

Tähtajaline hoius USD, %

	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	min summa
Danske Bank	kontakteeruge pangaga						
Tallinna Äripank	0,05	0,05	0,05	0,10	0,15	0,20	200
Citadele Pank	-	-	-	0,90	1,00	1,30	200
Versobank	0,30	0,35	0,45	0,70	0,90	1,10	500
DNB	0,10	0,11	0,14	0,29	0,39	0,49	100
Krediidipank	0,05	0,05	0,05	0,10	0,10	0,15	100/200 (4)

Kursid on päeva jooksul korrigeeritavad; (3) personaalpanganduse klientidele; (4) internetipangas/kontoris (7) päevalõpu kontojäägilt, Äripanga jooksva hoiuse intressimäär on nüüd 0%

Pankade kontaktandmed

Citadele Pank Narva mnt. 63/1, Tallinn, tel 770 0000, faks 770 0001, e-post: info@citadele.ee, www.citadele.ee
Versobank Hallivanamehe 4, Tallinn, tel 680 2500, faks 680 2501, www.versobank.com
DnB PANK Tartu mnt 10, Tallinn, tel 686 8500, faks 686 8501, e-post: info@dnb.ee, www.dnb.ee
Eesti Krediidipank Narva mnt 4, Tallinn, tel 669 0941, faks 661 6037
Tallinna Äripank Vana-Viru 7, Tallinn, tel 668 8066, faks 668 8065

BALTI ETTEVÕTETE NOTEERIMATA VÕLAKIRJAD — REKLAAM

võlakiri	ISIN kood	emiteerimis-kuupäev	lunastamis-tähtaeg	kupongimäär	intressimakse sagedus	nimi-väärtus, €	emissiooni maht, €
PlusPlus Capital	EE3300110980	24.10.2016	1.10.2017	10,00%	kvartaalne	100	3 000 000
Finora Capital	EE3300110659	10.03.2015	15.03.2018	9,75%	kvartaalne	1 000	4 000 000
Creditstar	EE3300111046	1.12.2016	1.06.2018	11,00%	kvartaalne	1 000	15 000 000
Mainor Ülemiste	EE3300110691	16.06.2015	26.11.2018	7,00%	kvartaalne	1 000	5 000 000
PlusPlus Capital	EE3300110840	25.01.2016	1.02.2019	13,00%	kvartaalne	1 000	4 000 000
Finora Capital	EE3300110972	22.09.2016	22.05.2019	9,25%	kvartaalne	1 000	1 000 000
Endover Kinnisvara - Vega Residents	EE3300111228	30.05.2017	30.05.2019	11,00%	kvartaalne	100	6 500 000
PlusPlus Capital	EE3300111079	20.12.2016	1.10.2019	12,00%	kvartaalne	100	7 000 000
IuteCredit Europe A8	EE3300111020	28.11.2016	15.10.2019	14,00%	kvartaalne	100	1 400 000
Creditstar	EE3300111053	1.12.2016	1.12.2019	12,50%	kvartaalne	1 000	15 000 000
IuteCredit Europe A9	EE3300111194	12.05.2017	15.06.2020	14,00%	kvartaalne	100	2 000 000

Redgate Capital AS Pärnu mnt 10, Tallinn 10148, tel 66 68 200, bonds@redgatecapital.eu, www.redgatecapital.eu

REDGATE CAPITAL

FONDID — REKLAAM

LHV Varahaldus — 03.07

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a), % 12 kuud	3 aastat	5 aastat	fondi maht
Pensionifond L, EUR	1,61	1,61	1,61	2,36	1,75	3,94	3,77	4,51	705 446 062
Pensionifond M, EUR	1,26	1,26	1,26	1,48	1,18	2,33	3,20	3,89	86 801 947
Pensionifond S, EUR	1,28	1,28	1,28	1,43	-0,58	-0,94	1,58	2,38	64 029 178
Pensionifond XL, EUR	1,42	1,42	1,42	2,76	2,54	5,79	4,40	5,37	122 096 774
Pensionifond XS, EUR	1,19	1,19	1,19	0,96	-0,53	-0,67	1,57	2,51	20 618 060
Täiendav Pensionifond, EUR	1,66	1,66	1,66	3,16	3,38	7,62	5,84	6,60	9 330 285
LHV Pensionifond Indeks	0,68	0,68	0,68		1,30	-	-	-	5 405 647
LHV Pensionifond Indeks Pluss	0,69	0,69	0,69		2,77	-	-	-	950 673
LHV Pensionifond 100 Pluss, EUR	1,75	1,75	1,75	8,45	0,47	3,16	3,18	5,89	4 606 332
LHV Pensionifond Intress Pluss, EUR	0,78	0,79	0,79	1,94	-0,68	-0,87	0,39	1,49	538 473
LHV Pärsia Lahe Fond A, EUR	11,13	11,24	11,24		-0,87	0,86	-7,68	8,28	11 229 889,50
LHV Maailma Aktsiad Fond A, EUR	10,28	10,38	10,38		9,61	26,53	5,78	6,21	4 209 208,36
LHV Maailma Aktsiad Fond B, EUR	6,57	6,63	6,63		9,61	26,53	5,78	6,21	-

Nordea Pensions Estonia — 03.07

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a), % 12 kuud	3 aastat	5 aastat	fondi maht
Nordea Pensionifond A, EUR	1,12	1,12	1,12	6,04	1,34	5,71	3,01	4,81	212 969 311,08
Nordea Pensionifond A Pluss, EUR	0,96	0,96	0,96	9,19	1,51	9,01	4,5	6,19	29 059 708,84
Nordea Pensionifond B, EUR	0,99	0,99	0,99	3,75	0,86	2,12	1,77	3,18	23 549 161,47
Nordea Pensionifond C, EUR	0,88	0,88	0,88	2,06	-0,28	-1,53	1,41	1,98	13 122 727,74
Nordea Pensionifond Aktsiad 100, EUR	1,52	1,55	1,53	12,54	1,94	13,03	5,87	8,22	10 810 499,82
Nordea Pensionifond Intress Pluss, EUR	0,79	0,81	0,80	3,51	0,47	1,54	2,5	3,27	2 364 727,77

Trigon Asset Management — 03.07

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a), % 12 kuud	3 aastat	5 aastat	fondi maht
Trigon Balti Fond C, EUR	20,56	21,29	20,87	6,69	9,38	19,48	15,31	12,82	1 601 326,24
Trigon Uus Euroopa Fond C, EUR	32,34	33,49	32,83	11,24	17,81	38,26	7,38	12,94	113 684 565,60
Trigon Venemaa Top Picks Fond C, EUR	21,73	22,50	22,06	22,25	-11,27	27,63	6,81	2,18	9 317 749,34

Fondivalitsejate kontaktandmed

LHV Varahaldus AS Tartu mnt 2, Tallinn 10145, tel 680 0400, faks 680 0402, info@lhv.ee, www.lhv.ee
Nordea Pensions Estonia AS Liivalaia 45/47, Tallinn 10145, tel 710 1250, faks 710 1251, eesti@nordea.com, www.nordea.ee
Trigon Asset Management AS Viru Väljak 2, Tallinn 10111 tel. +372 667 92 00, www.trigon.ee

Maaklerifirmade kontaktandmed

LHV Tartu mnt 2, Tallinn, tel 680 0400, faks 680 0402

best marketing
www.bestmarketing.ee

Äripäev Nr 125 (5723) 5. juuli 2017

ISSN 1406-2585

INVESTOR TOOMASE BLOGI

Laevandus edutas lõunanaabreid

Maailma börside edetabelisse kiigates avastasin, et lätlaste jaoks on suvi eriti hästi alanud.

Tuleb tunnistada, et igavus maailma börside edetabelis jätkub. Juba neljandat kuud on kõige edukam Balti turg Riia börs ja edetabeli tipus troonib Venezuela.

Seekord suutsid lõunanaabrid võrreldes eelmise kuuga veel rohkem tõusta. Kui mais kasvas Läti börs 4,53 protsenti ja asus üheksandal kohal, siis juunis kerkis Riia börsiindeks koguni 13,43 protsenti, mis on tugevuselt maailma turgude edetabelis teine tulemus.

Suuresti toetas Riia börsi hüpet Läti laevandusettevõte Latvijas Kugnieciba, mille aktsiatest 19,62 protsenti võttis üle Hollandi firma Vitol Netherlands. Läti ettevõtte turuväärtus kasvas seetõttu juunis 52,55 protsenti.

Ergutav süst

Samuti toetasid Riia börsi taas indeksisse kuuluvad tugevate tulemustega ravimitootjad. Näiteks laiendas Olainfarm hiljuti tegevust Taisse, kuhu soetas ehitusjärgus villa, mida hakatakse kasutama seal puhkavate klientide meelitamiseks. Grindeks avaldas aga majandustulemused, mille järgi kasvas ravimifirma käive 53 protsenti ja puhaskasum 89 korda. Ettevõtete turuväärtused kerkisid juunis vastavalt 6,86 ja 17,83 protsenti. Plussis oli ka indeksisse kuuluv SAF Tehnika.

Ülejäänud Balti riike vaadates on mul aga hea meel tõdeda, et Tallinna börs läks edetabelis Vilniusest mööda ega paikne kolme riigi võrdluses enam viimasel kohal. OMX Tallinn asub juuni maailma börside edetabelis 1,28protsendise kasvuga 22. kohal, samas kui Leedu väärtpaberiturg kerkis 0,86 protsenti, asetsedes tabelis 29. kohal.

Jälgin pingsalt Ladina-Ameerikat

Mind huvitab alates 19. juunist väga ka Ladina-Ameerika, täpsemalt Brasiilias toimuv. Investeerisin Brasiilia käekäiku panustavasse ETFi, EWZi sümboli alt leitavasse börsil kaubeldavasse fondi, mis investeerib suurtesse ja keskmistesse Brasiilia ettevõtetesse ja hõlmab 85 protsenti turust.

> **Pigem kaalun allapoole võngete enda huvides ärakasutamist.**
>
> **investor Toomas**

Maailma turgude edetabeli ajalugu vaadates hakkab silma, et Brasiilia börs on küllaltki volatiilne. Mitmel juhul võib selle leida tabeli esikümnest, samas kui kuu möödudes on väärtpaberiturg kukkunud viimaste hulka.

Saan aru, et volatiilsust tekitab riigi languses majandus, inflatsioon ning suur tööpuudus. Kõikumisi tekitab ka ebastabiilne poliitiline olukord.

Sellegipoolest leian, et tegemist on potentsiaalika areneva demokraatiaga, mistõttu on ka sealsel turul veel kõvasti kasvuruumi.

Juunis paiknes Brasiilia börs maailma turgude edetabelis 70. kohal ehk tagumises pooles. See aga mind ei häiri, olen pikaajaline investor ning lühiajalised kõikumised lasevad mul rahulikult magada.

Pigem kaalun allapoole võngete enda huvides ärakasutamist, et nimetatud fondi odavamalt hinnatasemelt veelgi juurde osta. See on ka põhjus, miks sisenesin investeeringusse üksnes 3000 euroga – nii ei jääma oma investeeringu pantvangi.

Investor Toomas on Äripäeva välja mõeldud tegelane, aga tema käsutuses on reaalne raha, mida ta investeerib finantsturgudele. Toomas alustas tegevust 2002. aasta alguses, mil tema käsutusse anti investeerimiseks miljon krooni. Toomase investeerimisotsused langetab Äripäeva börsitoimetus, investeerimismõtteid jagab investor Toomas Äripäeva tagumisel leheküljel ja veebis.

EDETABEL

Juuni parimad ja halvimad börsid

börsiindeksi muutus juunis protsentides

▲		▼	
Venezuela	**59,12**	**Katar**	**-10,62**
Läti	13,43	Ungari BET	-10,28
Saudi-Araabia	8,67	Argentina	-7,75
Nigeeria	7,3	Pakistani Karachi 100	-6,28
Slovakkia	7,14	Venemaa RTS	-5,97
Bulgaaria	5,91	Kolumbia	-5,52
Kreeka	5,36	Omaan	-5,38
Ukraina	4,45	Namiibia	-5,37
Uus-Meremaa S&P/NZX 50	4,06	Lõuna-Aafrika Vabariik	-4,74
Uus-Meremaa S&P/NZX 20	3,87	Laos	-4,52

ALLIKAS: BLOOMBERG

PORTFELL

Kuidas läheb Toomase investeeringutel?

päevane muutus

+0,07%

väärtus 276 727,54 eurot
50% aktsiad / **43%** raha / **7%** võlakirjad

aktsiate päevane muutus protsentides

Tallink	**1,63**
Ryanair	1,27
Statoil	0,65
Apranga	0,39
Leroy Seafood	0,35
Microsoft	0,04
Apple	0,01
Olympic EG	0
Baltic Horizon Fund	0
Berkshire Hathaway B-aktsia	-0,01
iShares MSCI Brazil Capped (EWZ)	**-0,47**

Viimased tehingud

Ostis: 19. juunil 100 iShares MSCI Brazil Capped (EWZ) osakut hinnaga 30,91 eurot osaku kohta. Tehingusumma oli 3091,20 eurot. Teenustasu oli 14,13 eurot.
Müüs: 11. mail 210 Lerøy Seafoodi aktsiat hinnaga 47,8 eurot aktsia. Tehingusumma oli 10 043,35 €. Teenustasu oli 15,06 €.

SINU ARVAMUS

Kommenteeri Toomase investeerimisotsuseid, jaga oma kogemusi või esita küsimusi veebilehel www.aripaev.ee või e-kirjaga aadressil investor.toomas@aripaev.ee

OMX TALLINN

52 nädalat

Tallinna börsi üldindeks, kajastab põhi- ja lisanimekirja aktsiate liikumisi.

perioodi kõrgeim	1152,47
perioodi madalaim	969,26

BÖRS

USA suurpank müüb Olympicu aktsiaid

Kui veel nädal tagasi oli aktsiaraamatu andmetel JP Morgani Luksemburgi filiaali kontol 1 177 622 Olympic Entertainment Groupi aktsiat, siis eilse seisuga kuulub ettevõttele 149 859 kasiinofirma aktsiat. See tähendab, et müüdi 1 027 763 aktsiat.
Samal ajal on märkimisväärselt suurenenud OEG suuruselt kolmanda aktsionäri väärtpaberite hulk. Kui veel nädal tagasi omas State Street Bank and Omnibus 2,59 protsenti ehk 3 925 750 aktsiat, siis praeguse seisuga on ettevõtte kontol 4 802 095 aktsiat. Seega on ettevõte juurde ostnud 876 345 aktsiat.
LHV Foorumis kirjutatakse, et JP Morgan on oma aktsiate müümisega tegelenud juba varem ning nende jupikaupa turule paiskamine on kasiinofirma väärtpaberi hinna tõusu takistanud. Nüüd avaldatakse aga lootust, et kui JP Morgan saab oma aktsiad müüdud, saab OEG aktsia hind ka kerkima hakata.

PANE TÄHELE

Ibeeria poolsaare potentsiaalses 35 miljardi euro tehingus ühineks Hispaania Gas Natural ja Portugali EDP ning sünniks Euroopa suuruselt neljas energiakontsern.

Rootsi jättis baasintressimäära -0,5 protsendi peale.

LHV Grupp suurendab aktsiakapitali 0,4 miljoni euro võrra.

BÖRSIKAUBAD

Kütused 04.07

USD

Nafta IPE, bbl	49,73
Nafta NYMEX, bbl	47,16
Mootoribensiin, t	516,50
Diislikütus, t	457,25
Kerge kütteõli, t	447,25
Masuut (1% väävel), t	317,25
Maagaas Henry Hub, btu, USD	2,951

Põllumajandus 04.07

nael = 453,59 g

Kohv NYBOT, USc/nael	125,85
Valge suhkur NYSE LIFFE, USD/t	413,30
Kakao NYBOT, USD/t	1921,00
Nisu NYSE LIFFE, USD/t	147,50
Rapsiseemned NYSE LIFFE Pariis	365,75

Värvilised metallid 03.07

USD/t

Alumiinium LME	1922
Vask LME	5917
Plii LME	2309
Nikkel LME	9410
Tina LME	20025
Tsink LME	2785

Väärismetallid 04.07

USD/unts, unts = 31,105 g

Kuld COMEX	1222,70
Plaatina NYMEX	912,24
Pallaadium NYMEX	856,63
Hõbe COMEX	16,08

VALUUTA

Euroopa Keskpank

Austraalia dollar	AUD	1,492
Bulgaaria leev	BGN	1,956
Hiina jüaan	CNY	7,722
Hongkongi dollar	HKD	8,865
India ruupia	INR	73,497
Jaapani jeen	JPY	128,570
Kanada dollar	CAD	1,473
Korea won	KRW	1307,610
Norra kroon	NOK	9,485
Poola zlott	PLN	4,243
Rumeenia leu	RON	4,588
Singapuri dollar	SGD	1,570
Suurbritannia nael	GBP	0,878
Šveitsi frank	CHF	1,095
Taani kroon	DKK	7,437
Tai baat	THB	38,617
Tšehhi kroon	CZK	26,132
Türgi liir	TRY	4,038
Ungari forint	HUF	308,300
USA dollar	USD	1,135

ALLIKAS: BLOOMBERG KELLA 17 SEISUGA

EUR/SEK ▲
9,6758

EUR/RUB ▼
67,3476

BÖRS

Tallinn 04.07

aktsia	sulgemishind, EUR	muutus eelm, %	käive, EUR	P/E	ROE	P/B	divid. tootlus
Arco Vara	1,300	0,78	2 064	16,2	4,9%	0,80	0,8%
Baltika	0,288	3,60	335	61,5	4,1%	2,53	0,0%
Ekspress Grupp	1,350	0,00	1 072	9,2	9,1%	0,83	4,4%
Harju Elekter	4,130	-0,24	13 417	2,6	48,3%	1,25	4,4%
LHV Group	10,200	0,99	36 502	13,4	21,0%	2,82	1,5%
Merko Ehitus	9,250	0,00	416	26,8	5,0%	1,34	4,4%
Nordecon	1,270	0,00	-	13,5	8,9%	1,20	7,1%
Olympic EG	1,750	0,00	89 168	9,2	26,6%	2,44	5,7%
PRFoods	0,380	-2,56	1 117	33,6	1,9%	0,65	0,0%
Pro Kapital Grupp	2,100	0,00	-	-	-2,7%	1,37	0,0%
Silvano FG	2,900	2,84	50 931	10,9	24,2%	2,64	6,9%
Skano Group	0,584	0,00	-	124,7	-23,0%	0,58	0,0%
Tallink Grupp	0,935	1,63	247 061	14,2	5,4%	0,77	3,2%
Tallinna Vesi	12,500	0,81	16 315	13,1	20,1%	2,64	4,3%
Tln Kaubamaja	9,250	0,33	25 657	14,6	15,4%	2,26	6,8%
Trigon PD	0,649	0,00	-	138,6	-2,1%	1,22	0,0%
Baltic Horizon Fund	1,330	0,00	1 123	-	-	-	-

P/E arvutatud viimase nelja kvartali vahearuande (kui on olemas, siis rahvusvahelise raamatupidamisstandardi (IAS) kohase) konsolideeritud koondkasumi emaettevõtja osa põhjal

Riia 04.07

aktsia	sulgemishind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Grindex	7,51	-1,05	5,2	0,6	-
Latvijas Gaze	9,12	-0,33	23,0	1,1	-
Olainfarm	11,00	-0,90	12,8	1,5	-
SAF Tehnika	4,80	-1,03	13,2	1,2	-

Helsingi 30.06

aktsia	hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Alma Media	5,93	-2,79	20,4	4,3	2,7
Citycon	2,28	-0,09	15,2	0,9	6,1
Elisa Comm.	33,78	-0,32	20,5	5,1	4,4
Finnair	6,40	0,63	-	1,0	-
Fortum	13,94	-0,21	24,5	0,9	-
HKScan	3,17	0,96	-	0,4	5,0
Kesko	44,09	-0,43	49,0	2,1	4,5
Neste Oil	34,67	-0,23	-	2,2	3,7
Nokia	5,43	-0,64	-	1,6	-
Olvi	30,13	0,00	17,8	3,0	2,5
PKC Group	23,55	0,00	36,18	3,6	-
Stockmann	7,30	-1,02	-	0,5	-
Stora Enso	11,54	0,26	-	1,5	-
UPM Kymmene	25,29	-0,47	-	1,7	3,8
YIT	7,25	-1,49	-	1,6	3,0

Vilnius 30.06

aktsia	hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Apranga	2,57	0,39	-	2,6	6,2
Invalda	4,650	0,00	-	1,1	-
Linas Agro	0,654	-1,51	29,5	0,6	-
Panevezio Statybos	1,050	0,96	-	1,6	-
Siauliu Bankas	0,486	0,00	2,2	1,2	-
Snaige	0,300	0,00	-	0,6	-

Silvano FG ▲
+2,84%

PRFoods ▼
-2,56%

LOE VEEBIST
Värsked börsiuudised: **www.aripaev.ee/bors**
Turuülevaade: **investor.aripaev.ee**